

Primorski dnevnik

Postnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo - Cena 60 lir

TRST, nedelja, 15. junija 1969

Leto XXV. - Št. 137 (7331)

Praznik Slovenske prosvetne zveze

Danes polaga Slovenska prosvetna zveza obračun svojega dela v pretekli poslovni dobi, se pravi v poslednjih dveh letih.

Občnemu zboru bo prisostvovalo 116 delegatov prosvetnih društev in sedemnajst pevskih zborov, ki bodo kritično presodili uspehe in neuspehe, oblikovali storjenega dela, pomanjkljivosti na posameznih področjih dejavnosti SPZ in tudi velik delež in zasluge, ki jih velja priznati v zvezi s slovenske skupnosti v zamejstvu.

Slovenska prosvetna zveza, ki je posredno po svojih včlanjenih prosvetnih društvih in raznih terenskih in splošno narodna ustanova v zamejstvu, je zbrala v svojih vrstah in angažirala pri svojem delu stotine aktivnih prosvetarjev in tisoče članov prosvetnih društev. Po svoji obliki, večstranosti in različni dejavnosti sodi SPZ kot najmočnejša in najaktivnejša narodnoobrambna organizacija v našem zamejstvu.

Iz poročil na današnjem občnem zboru in iz diskusijskega materiala bo podana verna slika te naše osrednje prosvetno-kulturne ljudske organizacije, smernice in temeljna namera in kajpada tudi rezultati, ki jih z zadovoljstvom zaznamuje SPZ v 20 letih neutrudnega dela in tako razvejeni organizacijski mreži na podeželi in v mestih.

Načelnost in smernice dejavnosti, kar bi lahko tudi imenovali prosvetno-kulturna linija SPZ, stoni na nekaterih temeljnih in osnovnih načelih, ki jih bom skušal razčleniti.

Predvsem njena brezspojna zvestoba zgodovinski zmagovitosti NOB in matični domovini, matični kulturi in omiki, v kateri imamo zamejski Slovenci neizčrpne vire našega duševnega hraniha in pa tesna povezava SPZ z enakimi in s podobnimi organizacijami v matični domovini. Ta tesna povezava s kulturnimi ustanovami, prosvetnimi društvi in pevskimi zbori v matični domovini širi obzorje naših ljudi in jih seznanja z dosežki vsega naroda na področjih umetnosti, književnosti in znanstva.

Skupni kulturni prostor z matičnim narodom, ki sega do naših domov, kjer naši ljudje govorijo slovenski jezik, ne postavlja meja med nami in matično državo na teh področjih narodnega življenja in nam omogoča, da smo deležni vsega kulturnega bogastva matičnega naroda.

SPZ je posredno prek v njej včlanjenih prosvetnih društev množična organizacija. V tem delu vidim tisti učinkoviti potencial mobilizacije naše zamejske skupnosti na področju prosvetljanja našega človeka. Poleg tiska je povezava naših ljudi v prosvetnih organizacijah sredstvo za spoznavanje našega dejanskega položaja in državi, v kateri živimo in na

šega upravičenega in poštenega prizadevanja, da nas ta država po demokratičnih načelih prizna za omikano polnopravno ljudstvo v okviru države. Tu gre predvsem za še nereseno vprašanja slovenskega šolstva in za različno neupravičeno ravnanje s Slovenci v vsaki tih pokrajini, v katerih živimo Slovenci.

Odnosi SPZ, ki je izvenstranarska, laična organizacija, do drugih obstoječih slovenskih organizacij, sline na pravilnem in pravičnem načelu strpnosti in sodelovanja. To nam narekuje ljubezen do slovenskega človeka, do slovenskega jezika, zavest pripadnosti istemu narodu in skrb za naš narodni obstoj.

Sodim, da je SPZ, katere dejavnost in prizadevanje stoni na teh načelnih prvinah in prav zaradi njih dosega v dveh desetletjih določene pozitivne rezultate, bodisi v povezovanju in strnjavanju naših ljudi, kakor tudi, da je krepila živo zanimanje za naše kulturno in družabno izživljanje ter poleg drugih kulturnih organizmov skrbela za odporno moč našega človeka proti potuževanju.

Naravno je, da naloge in cilji SPZ še zdaj niso docela uresničeni in da terjajo še veliko naporov za doseg idealnih rezultatov. Naše naloge nismo izčrpali in naših ciljev nismo v celoti dosegli. Stalno in nenehno stremenje in prizadevanje za širjenje naše terenske prosvetne mreže in do prisotnosti prosvetnega društva v sleherni naši vasi in mestnem okraju, usposabljanje vodstev prosvetnih društev za večjo in samostojnejšo iniciativnost delovanja, pritegnitev mladine in izobraževanje v aktivno delo, večja pomoč, materialna in moralna, posameznim društvom, angažiranje članstva prosvetnih društev v vseh aktivnostih od vpisa slovenskih otrok v slovensko šolo, do širjenja slovenskega tiska in slovenske knjižice ter obiska Slovenskega gledališča, skrb za primerne in dostojne sedeže prosvetnih društev, ureditev knjižnic in še veliko drugih nalog nas čaka. Glavni odbor in tajništvo SPZ se tega v polni meri zaveda.

Na končno še nekaj misli k sodobni kulturno prosvetni problematiki slovenske manjšine, o kateri je koristno razmišljati danes, ko bodo zbrani v Gorici na našem zboru prosvetni delavci iz vsega zamejstva.

Vsestransko premikanje in dopolnjevanje odnosov na bolje med našo matično državo in državo, v kateri živimo kot lojalni državljani, na vseh področjih od ekonomskega do kulturnega, liberalizacija teh odnosov med obema državama narekuje nam Slovincem konstruktivnejše, čeprav nič manj kritične poglede na naše odnose do oblasti in obratno pričakovanje recipročnega večjega razumevanja in hitrejšega spoznavanja vse pogostejših sodelavcev v ocenjevanju stvarnosti

našega položaja.

Vsa ta dejstva nam povedo, da ne moremo ostati statični v njih presoji, da se moramo nanje sklicevati in terjati vse tiste pravice in takšno ravnanje z nami, ki jih je dolžna demokratična republika Italija dati vsem državljanom v enaki meri brez razlike. Zgoraj omenjena dejstva ne smejo ostati brez odmeva tudi na smerice in prizadevanja Slovenske prosvetne zveze kakor tudi na odnose oblasti do te naše ustanove.

Kar pa zadeva odnose med nami samimi, se mi zdi nujno upoštevati vse svetovnovazorske odtene naših ljudi, pri tem pa pribiti, da dejavnost naše organizacije temelji na načelih, ki so poglajala svoje korne in protifašističnem narodnosvobodilnem boju in so prav zato najširša platforma za združevanje vseh, katerim je obramba slovenstva iskreno pri srcu.

DR. ROBERT HLAVATY

NA VČERAŠNJI SEJI VLADE

Odobren predjem na predvidene poviške plač državnih uradnikov

Zakonski predlog o vsedravnem solidarnostnem fondu za kritje posledic naravnih nesreč - Pričeli so razpravljati o davčni reformi

RIM, 14. — Na današnji seji vlade so obravnavali več pomembnih vprašanj in so tako na osnovi poročila ministra za finance Realeja pričeli obravnavati zakonski dekret o reformi davčnega sistema. Sklenili so izplačati državnim uradnikom predjem na poviške, ki jih predvidevajo že začetni sporazumi s sindikalnimi organizacijami.

Po sestanku so razni ministri povedali, da gre za predjem od 1. januarja te letošnje leta in to v višini okrog 8 odst. sedanjih prejemkov ter da pričakujejo, da bo ta dokaz dobre volje s strani vlade tudi bistveno prispeval k nadaljnjim razgovorom s sindikalnimi organizacijami, tako da bi lahko prišlo do dokončnega sporazuma o zvišanju prejemkov in o reformi državne uprave.

Vlada je sprejela zakonski predlog, ki predvideva ustanovitev vsedravnega solidarnostnega fonda za takojšnje intervencije ob raznih elementarnih nesrečah. Predlog predvideva, da bo ta fond znašal 50 milijard lir in da bodo sredstva po naglem postopku uporabili za takojšnjo pomoč gorskim gospodarstvom in kmetijskim obratom, za obnovo javnih naprav in za vse tiste pobude, ki naj pomagajo omiliti škodo ob velikih naravnih nesrečah. Na tej seji vlade se niso govorili o finančnem kritju novega izdatka, kar bodo obravnavali na prihodnji seji.

Med pomembnejšimi zakoni je tudi nov zakonski predlog, ki se nanaša na pomoč prebivalcem Sicilije, ki so bili lani tako težko prizadeži zaradi potresa. Po podatkih osrednjega statističnega urada ISTAT so aprila izvedli anketo o stanju delovne sile v Italiji in ugotovili, da je bilo v kmetijstvu zaposlenih 4 milijone 227.000 oseb, 8.033.000 v industriji, 6.666.000 pa v uslužnostnih dejavnostih. Neizodnost je bilo zaposlenih 236.000 oseb, brezposelnih pa 596.000. V primerjavi s podobno anketo v lanskem letu je prišlo do pretoka delovne sile iz kmetijstva v industrijo, znižalo se je skupno število zaposlenih, vendar pa se je istočasno tudi znižalo število brezposelnih.

V četrtek je repensko pevsko društvo »Srečko Kumar« priredilo na dvorišču Kraške hiše v Repnu večer balad in romanc z nastopom rednega člana Slovenskega gledališča Staneta Raztresena. Nastopil je tudi domači pevski zbor. Podpredsednik SPZ je ob tej priložnosti izročil Gallusova odličja zaslužnim članom

IZRAEL VZTRAJA

na negativnem stališču

JERUZALEM, 14. — Izraelski zunanji minister Aba Eban je objavil sinoči dolgo izjavo, v kateri trdi, da je sporočilo iz Kaira »obsojanja vreden dokument, poln sovražnosti v vsaki vrsti«. Izjava dodaja, da se vedno upira vsem poskusom miru, kakor to dokazuje njuno sovražno sporočilo. Eban zavrača poudarja, da »ni mednarodne oblasti, ki bi lahko vsilila povratek na položaje in črte od 4. junija 1967«. Nato dodaja, da Izrael ne bo v nobenem primeru nikoli privolil, da bi se sprevrnil v ta nevaren in ranljiv položaj. Če bi storil, kar predlagata Gromik in Naser, bi pomnilo omogočiti prav gotovo vojno v kratkem času in v pogojih, ki bi bili ugodni za uničenje Izraela.

SINOČI V POLNI DVORANI AVDITORIJA

Drama iz Ljubljane navdušila z Aishilovo tragedijo »Oresteia«

Predstave so se udeležili med drugimi deželni odbornik za kulturo Giust, občinski odbornik Ceschia v zastopstvu župana, veleposlanik SFRJ v Rimu Prica, generalni konzul SFRJ v Rimu Avramov in številne druge osebnosti italijanskega in slovenskega kulturnega in javnega življenja

Sinoči je v polni zasedeni Avditoriju kot gost Teatra Stabile in v okviru kulturnih izmenjav nastopila Drama Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane z Aishilovo tragedijo »Oresteia«. Nastop ljubljanskih gledaliških umetnikov je predstavljal velik in pomemben umetniški dogodek, ki odpira novo poglavje v kulturnem sodelovanju med Slovenijo in našo deželo. Predstave so se med drugimi udeležili deželni odbornik za kulturo Giust, občinski odbornik Ceschia, ki je zastopal župana, jugoslovanski veleposlanik v Rimu Srdja Prica, generalni konzul SFRJ v Trstu inž. Tepina s člani konzulata, jug. generalni konzul v Milanu Dušan Avramov, predsednik Teatra Stabile dr. Botteri, novi ravnatelj Drame Žarko Petan, ravnatelj Slovenskega gledališča Filibert Benedičič in številne druge osebnosti italijanskega kulturnega, političnega in javnega življenja v Trstu.

Ljubljanska Drama je z uprizoritvijo »Oresteie« v režiji Mileta Koruna prepričljivo potrdila svojo visoko umetniško raven in navdušila občinstvo, ki je zavaljalo in režiserja nagradilo z dolgotrajnim plaskanjem in številnimi koši in soplaki cvetja.

V prvem delu Aishilove trilogije (Drama je uprizorila prva dva dela) »Agamemnon« so nastopili Bert Solter (Agamemnon), Štefica Drolčeva (Clitinnestra), Danilo Benedičič (Egist), Ivanka Mezanova (Cassandra), Boris Cavazza in Radko Polič, v drugem delu »Zrtvovanje na grobu« pa Polde Bibič (Orest), Štefica Drolčeva (Clitinnestra), Majda Potokarjeva (Elektra), Radko Polič (Pilad), Danilo Benedičič (Egist), Janez Hočevar, Slavka Glavinova in Tone Homar. Nastopili so še meščani iz Arga in trojanske sužnje.

Klasično sceno je zasnoval režiser Korun, kostume Mija Jarčeva, glasbo je napisal Darjan Božič. Uporizoritev je bila dokaz visoke umetniške ubranosti celotnega ansambla in izrednih interpretacijskih kvalitet posameznih igralcev, med katerimi je s silno in intenzivno tragičnostjo izstopala zlasti igrata Bert Solterja, Štefica Drolčeva (bivše članice Slovenskega gledališča v Trstu) Polde Bibič in Danila Benedičiča.

Nesporne premik v rekordno kratkem času v sam vrh domače in evropske visoke mode in kvalitete

tekstina industrija ajdovščina

tekstina

711

ŠE ZADNJI DVORAN

V sredo zvečer je na željo delavcev v zasedeni ladjedelnici Sv. Marka nastopil pevski zbor »Vasilij Mirka« s Proseka-Kontovela s sporedom slovenskih narodnih in parizanskih pesmi ter pesmi drugih narodov, da s tem pokaže solidarnost z delavci v borbi

DANES V FRANCIJI PREDSEDNIŠKE VOLITVE

Pompidou ali Poher?

Že danes zvečer bodo znani prvi rezultati

PARIZ, 14. — Pompidou ali Poher? Na to vprašanje bo moralo jutri odgovoriti devetindvajset milijonov Francozov na drugem turnusu francoskih predsedniških volitev. Pravzaprav pa bo število ljudi, ki bo šlo na volitve, znatno manjše, po vsej verjetnosti manj kot dvajset milijonov: zadnje raziskave javnega mnenja so namreč pokazale, da se bo približno 33 odstotkov volilnih upravičencev glasovanja vzdržalo. Med temi bo vsa levica (z izjemo socialdemokratov, ki bodo podprli Poherja), ki trdi, da ni med dvema kandidaturama možna izbira, ker predstavlja oba v bistvu isto konservativno in desničarsko politiko.

Po soglasnem mnenju političnih opazovalcev ni nobenega dvoma o tem, kdo bo v prihodnjih sedmih letih vodil francosko republiko: Pompidou razpolaga — tako je pokazala zadnja raziskava javnega mnenja, izvedena 12. junija — z 58 odstotki glasov, njegov nasprotnik pa z 42. Napoveduje se torej za Francijo nova doba — doba »egizma brez de Gaulle«. Sicer se program, ki ga je bivši

ministrski predsednik izdelal v tednih volilne kampanje, bistveno ne razlikuje od de Gaullovega, tako v notranji kot v zunanji politiki. Novost ne bo torej toliko v politiki, kot pa v načinu vođenja te politike. To pomeni predvsem manjši vpliv predsednika republike na vlado, ki bo torej bolj avtonomna in ne več popolnoma podvržena Elizeju, po drugi strani pa večja povezava s parlamentom, ki je pod de Gaulloom precej izgubil na ugledu, saj je v bistvu lahko samo ratificiral sklepe, ki so bili sprejeti v predsedniški palači.

Volilna kampanja se je zaključila včeraj opolnoči: Pompidou, govornik na zmago, jo je vodil skoraj v zatišju ter se omejeval na odvrtni napadov, ki so prihajali od Poherja. Nasprotno je bila kampanja centrističnega kandidata dokaj hrupa in ostro polemična proti de Gaullovi režimu. Vendar niso v vsej volilni kampanji — tako je mnenje političnih opazovalcev v francoski prestolnici — prišlo do izraza velike teme mednarodne politike in niti nekateri od najbolj perečih notranjopolitičnih problemov, kot npr. problem mladine in njenega nemira. Lanski maj — eden najvažnejših dogodkov zadnjih let v francoski politiki — ni imel v govorih kandidatov nobenega odmeva. Pa tudi teme evropske enotnosti in odnosov do vzhodnega sveta sta kandidata obravnavala bolj s političnimi frazami kot pa z jasnim gledanjem na probleme.

Vsekakor se bodo jutri jutraj ob osmih odprla v vsej Franciji volišča: v Parizu in nekaterih drugih večjih mestih se bodo zaprla ob 8. zvečer, drugod pa dve uri prej. Prvi rezultati bodo s pomočjo elektronskih naprav znani že nekaj minut po 20. uri.

Poslanica Longa revolucionarni vladi Južnega Vietnama

RIM, 14. — Tajnik KPI Luigi Longo je poslal načelnici delegacije južnovietnamske revolucionarne vlade na parizskih pogajanjih Nguyen Thi Binh poslanico, v kateri toplo in bratsko pozdravlja ustanovitev nove vlade, ki pomeni »zgodovinski etapo v herojskem zmagovitem boju, ki ga ljudstvo Južnega Vietnama vodi proti ameriškim imperialistom in njihovim služabnikom«.

Britanska industrija

LONDON, 14. — Britanski notranji minister James Callaghan je na današnjem prazniku rudarjev v Lancashiru zavrnil trditve predsednika banke za mednarodna plačila, ki je izjavil, da živi britanska industrija v anarhiji. V svojem poročilu, ki ga je predsednik te banke dr. Jelle Zijlstra predložil pred dnevi, pravi, da predvideva v britanski industriji anarhijo.

Callaghan je izjavil, da dr. Zijlstra ne pozna razmer v britanski industriji. Priporočil je, da je stavkovno gibanje omejeno na nekatere osebne sektorje in da se ne sme misliti, da je zaradi nekaterih stavk, ki pritegujejo pozornost, vsa britanska industrija v takem položaju. Minister je pripomnil, da se stanje v britanski industriji boljša ter da se morajo paziti ene pred ntranjno anarhijo, temveč pred ntrahijo na nekaterih denarnih trgih na svetu.

Razstava pohištva v Ljubljani

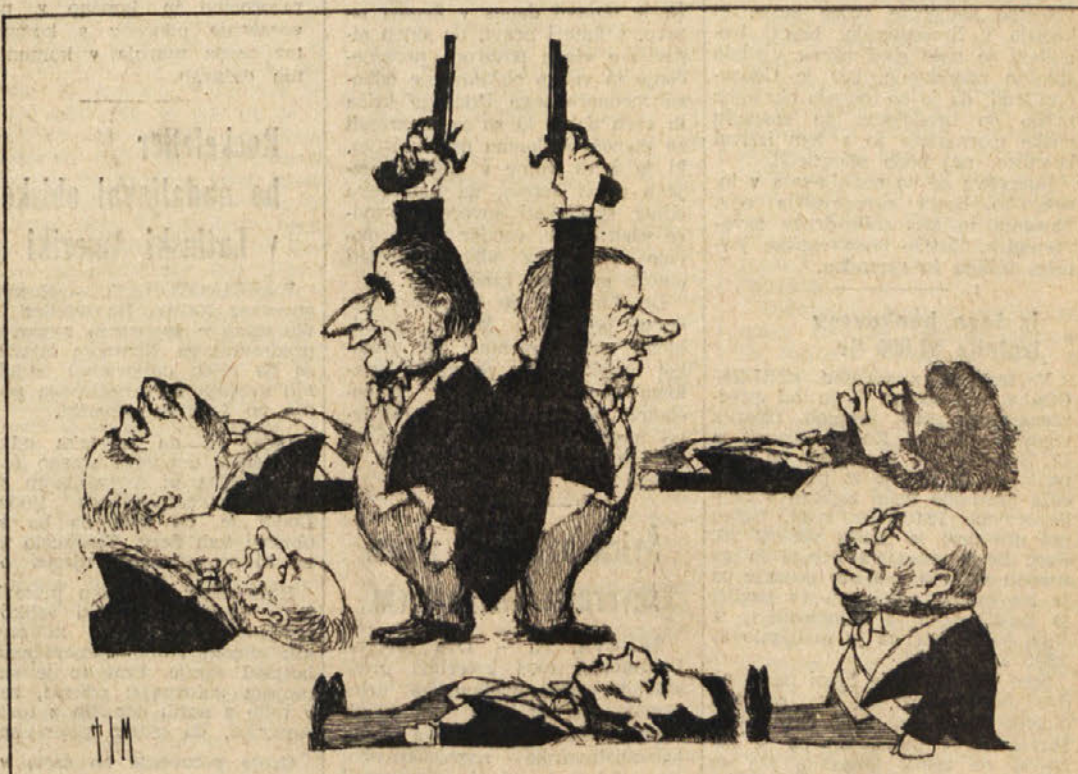
LJUBLJANA, 14. — Član zveznega izvršnega sveta Toma Granfi je odprl danes na ljubljanskem gospodarskem razstavišču razstavo pohištva, na kateri sodeluje 63 proizvajalcev iz Avstrije, Italije, Češkoslovaške, Sovjetske zveze in Jugoslavije, ki razstavljajo razno pohištvo za stanovanja, hotele, pisarne, družbene in druge javne prostore. Salon pohištva bo odprti do 22. junija. Ob razstavi je strokovna žirija dodelila številne nagrade, med njimi tovarni pohištva Meblo iz Nove Gorice, tovarni Stol iz Kamnika in tovarni Brest iz Cerknice.

Topniški dvoboj ob Sueskem prekopu

KAIRO, 14. — Vojaški predstavnik je izjavil, da je bilo danes novo streljanje med Izraelci in Egipčani čez Sueski prekop.

Dodal je, da je streljanje prenehalo, ko niso mogli Izraelci več oskrbovati svojih prednjih položajev. Egipčanski topovi so namreč uničili orožje in opremo, ki so jo Izraelci skušali poslati na svoje položaje. Predstavnik je dodal, da Izraelcem ni uspelo niti drugič, ko se je zopet vnel topniški dvoboj.

Egipčovski minister za obrambo Favzi je sporočil, da bo na tisoče egipčanskih študentov preželo svoje poletne počitnice z graditvijo utrdb in kopanjem jarikov ob zahodnem bregu Sueskega prekopa.

ŠE ZADNJI DVORAN

IZ TRŽAŠKE KRONIKE

ZADNJA SEJA DEŽELNEGA ODBORA

Odobren deželni obračun za poslovno leto 1968

Poročilo odbornika za finance Tripanija

Na svoji zadnji seji je deželni odbor odobril obračun za finančno leto 1968, ki nakazuje 48 milijard 252 milijonov in 281 tisoč lir izdatkov, ki so v celoti kriti z ugotovljenimi dohodki in teku poslovnih dohodov.

Odbornik za finance Tripani je v svojem poročilu poudaril, da je najpomembnejši del obračuna razdelitev izdatkov s finančno - funkcionalnega vidika, iz česar izhaja, da so v letu 1968 uporabili 25,85 odst. razpoložljivih virov za tekoče stroške in 74,15 odst. za račun kapitala.

Zato ostaja ugodno razmerje med tem, kar dežela uporabi za svoje funkcije, in tako imenovanimi socialnimi izdatki in tem, kar se določi za investicije.

Deželne izdatke označujejo predvsem akcije in intervencije na gospodarskem in na socialnem sektorju. Za socialni sektor so se izdatki povečali od 9,79 odst. v letu 1967 na 14,59 odst. v letu 1968.

V absolutnem merilu pomeni, da so od nakazila petih milijard in 800 milijonov prešli na več kot sedem milijard.

Gospodarski sektor zavzema 66,42 odst. celotnih izdatkov v nakazilu nad 32 milijard lir. Leto 1967 je ta sektor zavzel 72,33 odst. toda to je treba pripisati znatni potrošnji deželnih virov v prvi zakonodajni dobi na gospodarskem sektorju, tako da so naslajale večje možnosti za socialni sektor.

Ko je podrobno analiziral obračun, je odbornik Tripani poudaril znatno važnost socialnih izdatkov v celotnih deželnih izdatkih. Na koncu svojega poročila je odbornik Tripani poudaril, da je na podlagi, slike, ki jo postavke kažejo, moč trditi, da se je politika izdatkov ravnala po strogih načelih in da se deželna gospodarska politika prilagaja potrebam dežele, poudaril, da je treba na tem področju napredovati p orazodnih, ki ne morejo biti kratki.

VČERAJ V ZGONIKU

OTVORITEV RAZSTAVE DOMAČIH VIN

Danes pričakujejo velik obisk gostov

V Zgoniku je bila včeraj ob 18. uri uradna otvoritev 5. občinske razstave domačih vin. Prisotni so bili poslanec Albin Škerk, tržaški podžupan prof. Lanza, republiški župan Mihail Guštin, ravatelj Kmetijskega nadzorstva dr. Bucco, dr. Baša, dr. Vrevec, tajnik Kmetijske zveze Marij Grbec, šef komisariata javne varnosti na Opčinah dr. Savastano itd.

Župan Josip Guštin je pozdravil goste in se zahvalil vsem, ki so prispevali svoj delež za razstavo, ki ima velik pomen za zgoniško občino. Dr. Bucco je izrazil priznanje domačim vinogradnikom in omenil podpre, ki jih daje dežela za razvoj žlahtnih kultur. Njegov govor je ponovil v slovenski dr. Vrevec, Marij Grbec pa je čestil vinogradnikom in imenu Kmetijske zveze. Potem se je sestala ocenjevalna komisija in pokušala humar. Razdelitev nagrad bo 26. junija.

Takoj po otvoritvi je bilo na razstavi že lepo število gostov s Krasa in Trsta, vmes je bilo sporno tekmovaljevalo nato pa ples.

Danes pričakujejo v Zgoniku izreden obisk gostov, ki znajo ceniti pristno domačo kapljico. Današnji spored objavljamo na drugem mestu.

ZA BRODOLOM «TAITU»

Razsodba šele prihodnji teden

Kaže, da bo razsodba v zapletenem procesu zaradi brodoloma panamske ladje «Taitu» izrečena šele čez nekaj dni. Včeraj je sodni zbor, ki mu predseduje dr. Ros, ves dan poslušal govor branilca obtoženega pomorščaka kapitana Rocca, po rodu iz Kopra, ki je bil pred meseci aretiran, ko se je neadoma pojavil v našem mestu. Bilo je po prvi prekinitvi sodne razprave.

Obtoženega kapitana je branil odvetnik Antonini, ki je sodnemu zboru več ur dokazoval, da je bilo ravnanje poveljnika, ki je ladjo poveljeval je nekaj dni (stopil je njo njo v Pozzuoli in se je z njo peljal do Malte, nato pa do sardinjske obale, kjer je prišlo do brodoloma) vzorno in izkušeno. Pobjel je trditve javnega tožila, da je kapitan usmeril ladjo v tiste vode, ker je že vnaprej vedel, da se mora ladja potopiti in pri tem prišel do ostrega prekrivanja z odv. De Vincenciom iz Genova, zastopnikom zavarovalnice, ki je sprožila sodni postopek. Šlo je za trditve, da je Rocco ukazal spremembo smeri ladje in zasedel v hude vode, ker je pred seboj videl vojne ladje. De Vincencio je kolego prečnil in dejal, da tega italijanska mornarica ni nikoli potrdila, na kar je odv. Antonini nadaljeval, da so to bile verjetno sovjetske vojne ladje, ki so se v Sredozemlju. Nekaj trenutkov je nato med njima vladalo splošno prekrivanje, ker je Genovčan trdil, da je po mnenju obrambe prišlo do brodoloma po napadu ruske mornarice in s tem izrazil branilce, naj bodo stvarnejši.

Razprava se bo nadaljevala v torek, ko bosta spregovorila odv. Morgera in zastopnik druge zavarovalnice. Sledile bodo replike javnega tožila in razsodba.

Iz šopa bankovcev

izginilo 60.000 lir

V trgovini z oblačili «TRI-GE» v U. Macchi 7 je bil predvčerajšnjim pravi preplah. Lastnik trgovine, 23-letni Enrico Biasoli iz U. Biadmonti 4, je namreč ob 12.30 ugotovil, da mu je iz nekakega predala prodajne mize izginilo 60 bankovcev po 10.000 lir vsak. Samo pol ure prej je moški spaval 200 tisoč lir v omenjeni predali in ga skrbno zaščitil, pol ure pozneje pa je bil predal odklonjen (v naglici je pustil ključ v ključavnici), iz šopa bankovcev pa je manjkalo 60 tisoč lir.

Sum okradenega je takoj padel na dve Jugoslovanci, ki sta se med omenjenim časom dolgo časa zadrževale okrog pulta. Ko pa je zahteval od ženske pojasnila sta obe izmuznili iz trgovine, potem ko sta zadrževali, da sta nedolžni. Čudno pri vsem tem je to, da sta

Ob začetku turistične sezone

Slikarska razstava

Eda Murtića v Sesslanu

Kakor je malone že v tradiciji, se je letošnja turistična sezona v devinsko-nabrežinski občini uradno začela hkrati z otvoritvijo likovne razstave. Tokrat gre za razstavo slik znanega jugoslovanskega likovnega umetnika Eda Murtića.

Včeraj okoli 18. ure se je na sedežu avtonomne ustanove za gošinstvo in turizem v Sesslanu zbralo nekaj ljudi, da bi prisostvovali otvoritvi turistične sezone in razstave. Med občinstvom smo mogli videti nekaj znanih likovnikov, med katerimi tudi znanega kiparja Marcela Mascherinija in videmskega slikarja Giuseppea Zingano, pa tudi nekaj predstavnikov oblasti in javnega življenja, kot na primer devinsko-nabrežinske župane, trga Legio, nekatere občinske odbornike dr. Petrossia s pokrajinske uprave, dr. Aida Terpina, predsednika pokrajinske turistične ustanove in druge. Navzoča je bila tudi urednica revije «Umana» gospa Gruber-Benco.

Priložnostni govor je imel predsednik devinsko-nabrežinske turistične ustanove Remigio Lenarduzzi, ki je navedel cel kup podatkov o dosedanjih uspehih turizma na devinsko nabrežinski rivieri, hkrati je našel nekaj podatkov o turistični zmogljivosti tega področja pa tudi o težavah in nujnih delih za nadaljnji razvoj turizma v tem delu našega področja. Polemično se je lotil tudi vprašanja ustanovitve igralnice, ki da naj bi zavrla odtokanje italijanske valute v sosedno Jugoslavijo. Prav zaradi tega je mnenja, da če naj se igralnica na tem koncu države odpre, se mora odpreti tu in ne v Lignano, kot menijo nekateri.

Potem ko je na dolgo in široko govoril o turizmu in o vsem, kar se s njim v zvezi in ko je mimogrede omenil nadaljnji kulturni program za letošnje leto, je predstavil občinstvu tudi prisotnega slikarja Eda Murtića, ki je prišel na to razstavo kakih trideset svojih novjših del, v glavnem olj, pa tudi nekaj gvashev. Edo Murtić, ki je po rodu Zagrebčan, spada na tistih, ki so se odločili za jugoslovanske likovnosti. Doslej je razstavljal že po vsem svetu in dobil nestransko priznanje, doma in v tujini. Spada med moderne, informaliistične slikarje.

Uradnemu delu svečanosti je sledila bogata zabava, ki jo je pripravil sssljanski hotelir Castelregio.

Dr. Lindt nezaželen v Švici

LAGOS, 14. — Nigerijska zvezna vlada je sporočila, da je koordinator pomoči mednarodnega Rdečega križa v Nigeriji dr. Auguste Lindt nezaneželen oseba. To je sporočil na tiskovni konferenci zvezni komisar za zunanje zadeve dr. Aripko, ki je dodal, da je zvezna vlada zahtevala od mednarodnega Rdečega križa, naj se dr. Lindt ne vrne več v Nigerijo.

Dr. Aripko je navedel naslednje razloge za sklep zvezne vlade: 1. ker se je Lindt lagal oblastem na letališču v Lagosu; 2. ker je izjavil oblastem v Dahomeju, da se nigerijske zvezne oblasti strinjajo s poletni mednarodnega Rdečega križa, dočim ni on nikoli posredoval pri nigerijskih oblasteh v zvezi s tem. To bi bilo lahko škodovalo dobrim odnosom med Nigerijo in Dahomejem; 3. ker dr. Lindt ni nikoli pristal na secesionistični režim v Biafri, da bi dovolil dnevne polete letal, ki prevažajo pomoč, ker bi to preprečilo hitro prejetje orožja v Biafro. Dr. Aripko je končno izjavil, da je Lindt rekel, da je pripravljen osebno voditi polete letal, da razbije blokado zvezne vlade. Zatem je izjavil, da ni privrženec, ki ima zvezna vlada razloge za pritombe proti dr. Lindtu, ki da se je vedno bolj politično vmešaval v zadeve Nigerije.

Danes je prišel v Lagos glavni tajnik švedskega Rdečega križa Olaf Stroh, da dobi pojasnila v zvezi z letalom švedskega Rdečega križa, ki so ga sestrelila nigerijska lovna letala. Predstavniki nigerijske vlade je namreč na tiskovni konferenci izjavili, da so letalo sestrelili, ker se ni pokorilo ukaz, naj pristane. Mednarodni odbor Rdečega križa je objavil danes v Ženevi izjavo, v kateri pravi, da sklep nigerijske vlade povzroča presenečenje in veliko obžalovanje odbora mednarodnega Rdečega križa in vseh tistih, ki so se zavzemali za pomoč civilnemu prebivalstvu, ki je žrtev vojne v Nigeriji. Izjava pravi zatem, da namerava odbor spodbujati suverene pravice vseh držav, vendar pa ne morejo člani tega odbora sprejeti obtožb proti dr. Lindtu.

Dr. Lindt, ki je še vedno švicarski poslanik v Moskvi, je odklonil vsak komentar, ker protokoli narekuje, da se vzdrži vsakega komentarja, dokler je poslanec. Švicarska vlada je nedavno imenovala novega poslanika, in Lindt bo zapustil Moskvo v torek.

Švica odklonila vizum severnim Vietnamcem

ŽENEVA, 14. — Dva severna Vietnamci, med katerima predstavnik severnovietnamske delegacije na pariških pogajanjih Nguyen Tan Le, in dva člana jugovietnamske narodnoosvobodilne fronte se sinoči niso mogli udeležiti tiskovne konference v Ženevi, ker so jim švicarske obla-

sti odredke vizum ter jih označile za nezažele.

Švicarske zvezne oblasti so se sklicevale na ukrep, ki prepoveduje vsako propagandno dejavnost severnim in južnim Vietnamcem. Med osebami, katerim so odredki vizum, so delegati na pariških pogajanjih Nguyen Tan Le, Nguyen Ki Son in Van Luc.

Na kritiko organizatorjev tiskovne konference, da švicarska vlada dela diskriminacijo, ker je dovolila vizum papežu in Ben Gurionu ter ga odklonila severnovietnamskim predstavnikom, odgovarjajo v Bernu, da je Švica priznala Vatikan in Izrael, da pa nima diplomatskih odnosov s Severnim Vietnamom in z osvobodilno fronto.

V ponedeljek kongrs socialistične internacionale

LONDON, 14. — V ponedeljek se bo pričel enajsti kongres socialistične internacionale, ki bo v letovističarskem kraju Eastbourne v Sussexu. Kongres bo trajal pet dni in bo imel otvoritveni govor predsednik britanske laburistične stranke White, nato pa bo govoril predsednik socialistične internacionale Avstrije Pittnerman. Otvoritvenim govorom bosta sledila poročila o mednarodnem položaju, ki jih bosta imela italijanski in nemški zunanji ministri Nenni in Brandt. Naslednjega dne bodo obravnavali prvenstvene naloge socialističnih strank v prihodnjih letih, ter evropska vprašanja. V sredo bo kongres obravnaval vprašanja kulture ter socializma in novih generacij. V četrtek bo sledila obravnava o razorožitvi in končno v petek vprašanje odnosov s komunisti ter ocena razvoja v komunističnih državah.

Rockefeller bo nadaljeval obiske v Latinski Ameriki

WASHINGTON, 14. — Newyorški guverner Nelson Rockefeller je po včerajšnjem enournem razgovoru s predsednikom Nixonom izjavil, da se ne misli odpovedati nadaljevanju svojega informativnega potovanja po Latinski Ameriki.

Dejal je, da bi taka odpoved pomenila dopustiti zmago sovražnikom ZDA in sovražnikom samega latinskoameriškega ljudstva. Dodal je, da upa, da bo lahko obiskal tudi Peru, Venezuelo in Čile, ki so odklonile njegov obisk.

Rockefeller je zatem priznal, da je v Latinski Ameriki veliko nezadovoljstvo do ZDA in pripomnil: «Sedaj trdno nameravamo izboljšati stanje. Prav to je smoter mojega potovanja: odkriti, kar ni v redu v naših odnosih z Latinsko Ameriko, da zatem popravimo».

Svoje potovanje bo začel v ponedeljek ter bo v enajstih dneh obiskal Brazilijo, Urugvaj in Paragvaj.

ŠPORTŠPORTŠPORTŠPORT

KOLESTARSTVO

V dveh etapah dirke Alpe - Adria

Včeraj zmagi Da Rosa in Madžara Takacs

GRADEC, 14. — Zmagovalec četrte etape mednarodne kolesarske dirke Alpe - Adria je član moštva Vittorio Veneto 21-letni Mario Da Rosa, ki je 113 km dolgo pot od Maribora do Gradca prevozil s povprečno hitrostjo 37,400 km na uro v času 3.00'56". Drugi je bil Comontoni (Rim), tretji Poloni (Vittorio Veneto), četrta Stane Božičnik (JLA) vsi s istim časom 3.01'28".

V generalnem plasmanu posameznikov je prvo mesto zavel Bilic (Siporex - Pulj), ki je pred svojim konkurentom Madžarom Megyedyjem prispel v Gradec.

V ekipnem plasmanu je po tretji etapi v vodstvu moštvo Vittorio Veneto.

Popoldne je bila na sporedu peta etapa Gradec - Gleisdorf (78 km). Zmagal je Madžar Andras Takacs.

BALBERG, 14. — Belgijec Walter Godefroot je zmagal v tretji etapi dirke po Švici na 64 km dolgi progi Biningen - Soleure. V četrta etapi je bila na 11,50 km dolgi progi Soleure - Balberg, katero so tekli posamezno na kronometer, je zmagal Belgijec Hermann Van Springel, ki je prevzel vodstvo splošne lestvice.

BRUSELJ, 14. — Izvršni odbor mednarodne kolesarske zveze je v današnji seji, ki so jo sklicali v Bruslju na izrecno zahtevo belgijske kolesarske zveze, priznal krasu sarju Eddyju Merckxu v zvezi z domnevno uživanjem in poživil olajševalno okolnost dvoma, zaradi česar mu je v današnjem dnev predikcijski enomesečno diskvalifikacijo. Odbor je priznal, da je imela italijanska kolesarska zveza pravico na dejavnost, da Merckxa zaradi poživitev organske tekočine diskvalificira. Eddy Merckx bo tako lahko nastopil na Touru de France.

PARIZ, 14. — Vodstvo Toura de France, ki se bo začel 28. t. m. v Roubaixu, je izbralo štirinajst ekip po 10 kolesarjev, od katerih mora vsaj sedem biti iste narodnosti kot je nastopajoča športna skupina. Vodstvo francoske etape dirke je izbralo pet francoskih, tri belgijske, tri italijanske, dve španski in eno nizozemsko. Posamezne države bodo na Touru predstavljale naslednje ekipe:

BELGIJA: Faema, Flandria - De Clerck, Mann-Grundig.

ŠPANJA: Pagor in Kas.

ITALIJA: Flotex, Moten in Salvarani.

HOLANDSKA: Willem II - Gaele.

FRANCIJA: Bic, Frimatic-Viva De Gribaldy, Mercier BP, Peugeot BP, Sonolor-Lejeune.

AVTOMOBILIZEM

LE MANS, 14. — Med prvim krogom avtomobilske dirke «24 ur Le Mansa» se je pripetila huda nesreča. Angleški pilot John Woolfe je s porscheom zadel Amonov ferrari. Bred poškodbi, je Anglež podlegel poškodbam.

NOGOMET

CAGLIARI, 14. — V okviru tekmovalja za italijanski nogometni pokal je Cagliari premagal Torino s 2:0 (0:0). Gola sta dosegla Riva in Longoni.

MILAN, 14. — V tekmi za pokal milanskega mesta je Milan premagal Juventus 1:0 (1:0). Kotov je bilo 7:4 za Juventus.

TENIS

MOSKVA, 14. — Sovjetska zveza je izločila Italijo iz turnirja za Davisov pokal. Metreveli in Likachev sta namreč danes premagala v dvojbi polfinalnega srečanja B skupine evropske cone za Davisov pokal Italijana Marzana in Croto s 7:5, 6:4, 8:6. Sovjetska zveza po drugem dnevu vodi s 3:0 in se je uvrstila v finale.

Ostala izida

V. Britanija — Z. Nemčija 3:2. Anglija bo v finalu A skupine evropske cone nastopila proti Južni Afriki.

Romunija — Španija 3:0.

KOŠARKA

Na svetovnih prvenstvih

Odslej Koračev pokal?

LJUBLJANA, 14. — Organizacijski odbor svetovnega košarkarskega prvenstva, ki bo prihodnje leto v Ljubljani, je sklenil predlagati svetovni košarkarski zvezni, naj bi odslej na vseh svetovnih prvenstvih nagradjale najboljše strele s «pokalom Radivoja Korača». Po kojni Korač je na številnih velikih mednarodnih turnirjih in prvenstvih osvojil naslov najboljšega strelica.

OBVESTILO

Atletski odsek SZ Bor obvešča vse svoje atlete, da bodo redni treningi na občinskem stadionu «F. Grezar» vsak torek, sredo in četrtek od 15. ure dalje.

oglašajte v PRIMORSKEM DNEVNiku

ODBOJKA

V edinem odigranem srečanju

Kanal premagal Kras s 3:0

Igra je bila zadovoljiva - Nerazumljiva odsotnost Bora

Kljub veliki poštornosti s katero so dinamični odborniki SK Kras iz Zgonika organizirali svoj tradicionalni turnir za «Kraški pokal», letos niso imeli sreče. Na mesto štirih sta se namreč na igrišču predstavili le dve ekipi: Kras in Kanal. Če je bila odsotnost ekipe PAV iz Vidma opravičljiva in so bili organizatorji o njej obveščeni, pa je odsotnost četrtega udeleženca, tržaškega Bora, povsem nerazumljiva. Čeprav je vodstvo Krasa poslalo vabilo za turnir že pred mesecem dni (in je vodstvo Bora pisno prejelo) niso borovci svoje sodelovanje niti potrdili, niti zanikali.

V promocijskem odbojarskem prvenstvu

Brda (Števerjan)

premağale Velox

V sredo je bila v telovadnici goriske šole Galilei v Ulici Puccini odbojarska tekma med števerjanško ekipo Brda in ekipo Velox iz Standreža. Obe ekipi sta šele letos začeli z delovanjem in se obema poznata, da nimata še kondicije in skupne igre. V tem prvem srečanju je zmagala šesterka Brda, ki je prikazala bolj učinkovito igro v napadu, saj je Simon Komjanc precej dobro tolkel. Velox je prikazala dobro obrambo, kar pa je bilo premalo. Poleg Komjancja so se dobro izkazali še Bruno Hlede in Klavdij Fattore. Trema pa je popolnoma prevzela sicer dobrega igralca in tolkalca Alda Macusa. Vsekakor se je ekipa Brda predstavila s precej dobro postavbo tako v napadu kot v obrambi, ni pa še popolnoma uigrana.

V prvem srečanju je torej od treh slovenskih ekip samo ekipa Brda izšla zmagovalka in ima zato največ možnosti za boljšo uvrstitev.

Za Brda so igrali Aldo Macus, Dušan Skorjanc, Klavdij Fattore, Ivan Maraz, Mirko Humar, Bruno Hlede, Edi Hlede, Marjan Terpin in Simon Komjanc.

NA TURNIRJU ZA «KRAŠKI POKAL»

ODBOJKA

Na «Turnirju narodov»

Jugoslovani v Sofiji

z okrnjeno reprezentanco?

BEOGRAD, 14. — V vodstvu jugoslovanske odbojarske zveze je prišlo po porazu jugoslovanske moške reprezentance proti Italiji v Gorici do precejšnjih naspotij, ki so se prenesla tudi na nekatere igralce. Jugoslovani bi morali nastopati od 25. do 29. junija v Sofiji na «Turnirju narodov», sestavljeni iz reprezentance pa so se znašli v precejšnji težavi, kar se Bolgarom zagotovili svoj nastop z najmočnejšo postavbo, nekateri najboljši igralci — med temi sta tudi Kras in Bošnjak — pa nočejo sodelovati v reprezentanci. Prav tako je odrekel svoje sodelovanje trener Bojan Stranić.

ATLETIKA

LEICESTER, 14. — Nizozemka Mia Gomers je izboljšala s časom 4'36"8 ženski svetovni rekord v teku na 1 miljo. Prejšnji rekord je s 4'37" pripadal Angležini Smithovi.

TELOVADBA

KARLOVAC, 14. — V Karlovcu je v teku jugoslovanske državno prvenstvo v telovadbi, katerega se udeležuje skupno 240 tekmovalcev in tekmovalk iz vseh šestih zveznih republik. Nastopa tudi celotna državna olimpijska reprezentanca s Cerarjem na čelu.

VODNO SMUČANJE

Francoz Potier je postavil nov svetovni rekord v skokih na vodi z značko 48,30 m (prejšnji rekord je 47,70 m).

UVOZ in IZVOZ

lesa za obdelavo

MAURI

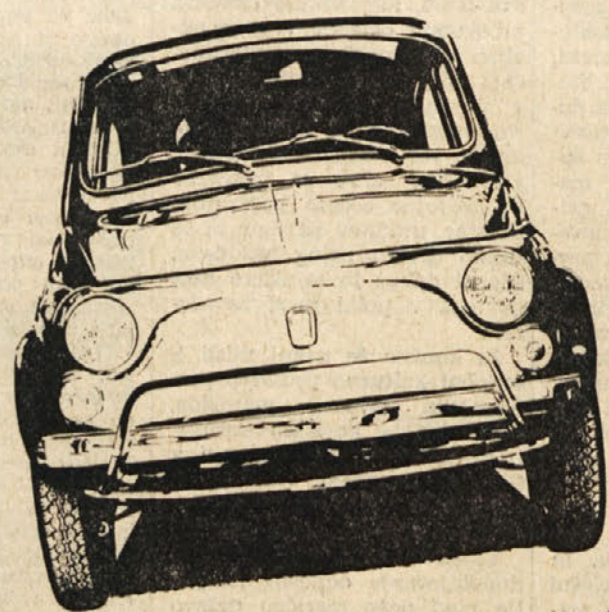
TRZIC (Monfalcone) Viale S. Marco 29 — Tel. 74-431

ZENSKA IN MOŠKA KONFEKCIJA ZA VSE OKUSE V VELIKI IZBIRI

FIMAR

TRIESTE - TRST — Corso Italia N. 1

(Piazza della Borsa)

Vozilo «500 L» za vas
Z NAGRADNIM TEKMOVANJEM
AUTO-MOBILE

PRAVILA NAGRADNEGA TEKMOVANJA

1. Podjetje F.lli Seriani-Zerial razpisuje nagradno tekmovalje v obliki žrebanja za avtomobil fiat 500 L med klienti, ki bodo v njegovih trgovinah kupili pohištvo ali kos opreme.
2. Nagradno tekmovalje se bo začelo 15. junija 1969 in zaključilo 22. marca 1970 ali kos opreme.
3. Za vsak nakup, ki bo večji od najnižjega stroška 10.000 lir, bo kupec dobil ošte (na negradno tekmovalje se bo začelo 15. junija 1969 in zaključilo 22. marca 1970 ali kos opreme).
4. V primeru obročnega nakupa bo moral dobitnik poskrbeti za ureditev svojih plačilnih obveznosti ali pa pooblastiti podjetje F.lli Seriani-Zerial, da se vknjiži na avtomobil v višini zneska, ki ga dobitnik še dolguje.
5. Avtomobil se bo mogel prevzeti le s predložitvijo matice izžrebanega odrezka.

POHIŠTVO

TRST

ULICA SETTEFONTANE od 58 do 62
ULICA S. LAZZARO — KORZO ITALIA
ULICA MADONNINA 18

ZERIAL

Danes bo razstava pohištva v Ulici Settefontane 62 odprta od 9. do 13. ure

RECENZIJ

OBROBNE PRIPOMBE
k spominom ozopovskega partizana

(Primo Cresta, Un partigiano dell'Ossopio al Confine orientale - Videm 1969 - 10. zvezek zbirke Politični boj in rezistenca v Furlaniji in Juljski Benečiji).

Ne bom omenjal, da so med ozopovci na eni strani in našimi partizani bile napetosti. Nič manj nam je bilo znano, da so n.p.r. zelo prizanesljivo gledali na pr. na karabinerje, finančarje, ki so bili v službi okupatorja. Da so ozopovci šli tako daleč, da so celo v neofašisti šli v pogajanja in so v vasi Ravosa uspeli zamenjati fašistične emilite s svojimi simpatizerji, ki so seveda nosili fašistično uniformo, res samo zato, da bi odmače ljudstvo branili pred ropanjem kozakov (str. 114). Mimogrede omenim, da tudi naša zvočnost enigmatična ženska E. Turchetti pri poveljstvu ozopovcev, pri poveljniku Boli, ki je takoj nato žalostno končal (str. 121) spada v vrsto te ozopovske taktike; saj je bila Turchetti osumljena zvez s fašisti, šlo je za ozopovsko taktiko, ki je še do danes noben avtor ni resno načel. Pilec, ki je vsaj kolikor so mu znani dokumenti, znani do danes, osebno prepričan, da so ozopovci bili antifašisti vseskozi. Pri tem bi se skliceval še na ime »Paolo«, političnega delegata ozopovcev, ki je postal kot Alfredo Berzanti predsednik dežele Furlanije-Juljske Benečije. Imeli so svojo taktiko in na politično tlinjo in menili, da se morajo upreti slovenskemu nacionalizmu, ki je imel in ima Beneško Slovenijo za slovensko zemljo.

Tu je treba zapisati jasno: Gledanje naše NOB in Slovencev sploh je bilo pač vedno isto nad sto let. Težko umljivo v vse Italijane. Sino pač ljudstvo, narod, ki če izvzamemo najstarejšo zgodovino naše naselitve, ko smo za kratek čas imeli svojo državo, Karantanijo, pa še Kocjelovo državo nekaj časa, bili ljudstvo »brez zgodovine«, »nezgodovinski narod«, narod brez države. Ne moremo se sklicevati ne na zgodovinske, historične meje, ne na naravne meje itd. Samo na etnično povezanost smo si se se sklicevali. Danes je ta etnična povezanost, po 1948, le pripeljala do tega, da se ljudstvo na tako težki zemljepisni in zgodovinski prelomnici le zaveda svoje povezanosti po jeziku in po skupni kulturi, naj si bo to na obrobni predelih samo zavest skupnih šeg običajev, navad, jezika, ki je obsežljivi tok skupnih ljudskih pesmi, pravljic in pripovedi, rekov itd.

NOB je slovensko ljudstvo v skupnem boju prekalilo, mu dala slovensko republiko, ki se danes odpira na temelju širšega pluralizma vsem, tudi duhovno. »Odpri meje« so zunanji znak tega! Pri Cresti sem se tu in tam zamislil. Tam namreč, kjer piše, kako in cel poveljnik Bolla - Francesco De Gregori, čuti vso strašno posledico fašistične tiranije, ki je bila vzrok, da so bili politično nezadovoljni. »Vittimismo« prizna tudi Cresta. Bolla je bral Mazzinija, malo pred smrtjo. »Ču-til je, da mu manjka politična pripravljenost...« (str. 122). Sodim, da prav glede »slovenskega vračanja«, Bolla je pisal o tem malo pred smrtjo, tudi ni imel jasnega pogleda. Prav tako ne Cresta... Sta žrtvi fašizma. Slovence smo majhen narod, težko je dajati nauke velikemu narodu kot je Italijanski, ali dokler nas ne bodo bolje spoznali, bo težka pravila sodba.

Zadnja leta je glede tega mnogo bolj, položeni so vsaj začetki srečavanja. Upajmo, da bomo na tej poti ubrali še bolj pošten korak: Se medseboj bolje spoznali.

Ivo Juvancić

Prof. dr. Anton Slodnjak na rednem delovnem mestu v rokopisnem oddelku Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani

S TURNEJE SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA PO JUGOSLAVIJI

Tržaški rojak Karlo Bulić
beograjski gledališki umetnik

460-krat Dundo Maroje doma in po evropskih odrih - 32 filmov in nešteto televizijskih nastopov - Človek bogate srčne plemenitosti

Trojni je bil pomen turneje Slovenskega gledališča po Jugoslaviji:

nastop na Sterijinem pozorju v Novem Sadu je predstavljala umetniško kontinuiteto našega gledališča in naših piscev dramskih tekstov, saj je bilo SG tokrat še petič od ustanovitve Sterijinega pozorja uvrščeno med deset najboljših jugoslovenskih gledališč iz izvirnih domačih noritetami;

nastop v Beogradu je predstavljala prodorno umetniško afirmacijo SG na odru najpomembnejšega jugoslovenskega dramskega gledališča, umetniško odkritje za beograjsko gledališko javnost in pa - kot je dejal ravnatelj jugoslovenskega dramskega pozorišča Bojan Stupica - dokončno afirmacijo narodnega in kulturnega potenciala tistega dela slovenskega naroda, ki je ostal izven meja svoje matične države in ki je zaradi svojega manjšinskega statusa naravnih porednik med dvema kulturama;

nastop v Sarajevu je pomenil prodor našega gledališča v eno izmed jugoslovenskih republik, s katero doslej niso obstajali še nobeni kulturni stiki; predstavljaj je zato razširitev akcijskega radija našega gledališča v matični deželi in odprto vrat za odnose, ki bodo obojestransko obogatili kulturno življenje z medsebojnimi gostovanji in obenem sprožili večje zanimanje za naša vprašanja v tem delu Jugoslavije.

To so, po moji sodbi, poleg podarke, ki ga je dobilo gostovanje v Beogradu s prisotnostjo predsednika republike Tita in drugih visokih državnih osebnosti, glavne postavke in na splošno visoko aktivnem obratovanju turneje, ki pa je imela še polno drugih čudovitih strani, po svoji vrednosti visoko presegajočih - da tako rečem - uradno bilan-čo. Mislim na slovesne stike, na skupna in osebna spoznavanja, na srečanja in na tisto toplino, ki so jo ti stiki, ta spoznavanja in srečanja izžarevala in ki nas je na vsakem koraku spominjala, da smo bratje med brati.

Beograd zlasti, prestolnica, ki utripa svoj veličastni ritem, ki se zdi, da v kaosu prometa in mrzličnosti svoje rasti ne more imeti smisla in posluha za gledališko poslanico majhnega gledališča majhne narodne skupnosti, ki pa je prek svojih emulgentnih gledaliških osebnosti prilo svoje veliko in čuteče srce in v hipu skalo vzeli med seboj in nam, tako pristne in slovesno tople, da aplepa ne bodo pustile.

Ob našem prihodu z avtobusom iz Novega Sada pred beograjsko gledališče so bili zbrani skoraj vsi: Ljubliha, Jovanović in Branka Veselinović, Ljuba Tadić in Stevo Žigon. Miša Janketić in Slavko Simić, si volasi Milan Ažvaz in drugi. Sama velika imena jugoslovenske gledališke umetnosti. In med njimi Karlo Bulić, mož za korak preko srednjih let, svetlih prijaznih oči in dobrohotno nasmejanega obraza, s prvo silovito popravljenimi lasmi in po profesionalni nujni neobrito brado.

Saj bi si lahko izbral za pomen koga drugega, kogarkoli izmed teh čudovitih prijaznih in odprtih ljudi iz jugoslovenskega dramskega pozorišča, pa me je pritegnila Bulićeva pristna tržaška Italijanska govorica in tisti njegov »ostrogled«, ki ga vrže tu in tam med besede.

Karlo Bulić - Karleto mu pravijo vsi počez - je Tržičan. Rodil se je pred dobrimi 60 leti v Ul. Udine, v tisti reči: hiši na vogalu s trgom. Starši so bili iz Dalmacije. V šolo je hodil v Trstu in drugod po Italiji. Živel je v hrvaški družbi in rasel v zavrednega narodnjaka. Doživel je požig Narodnega doma in druge fašistične zločine nad slovenskim življenjem in ker je vedel, kje mu je mesto, je moral leta 1929 zapustiti rodni kraj in se zateči v Jugoslavijo.

Za gledališče se je navdušil že kot študent v kolegiju, resno pa se je gledališču poklica lotil leta 1935 v Zagrebu kot član potujoče Pleskove gledališke skupine. Igralska pot ga je potem vodila v Banja Loko, v Dubrovnik, Split in ponovno v Zagreb. Med vojno se je pridružil partizanom in bil je med ustanovitelji Gledališča narodne osvoboditve Dalmacije. Po osvoboditvi je bil član gledališča v Splitu in ko je Bojan Stupica leta 1947 ustanovil v Beogradu jugoslovensko narodno gledališče, ga je med prvimi poklical v nastajajoči ansambel te osrednje jugoslovenske gledališke hiše. Bil je to veliko priznanje umetniku, ki si je medtem izklesal svoj igralski izraz in postal ime.

Odšel je Karlo Bulić stalni član Stupicevega gledališča in realizator nešteti pomembnih gledaliških stvaritev. Držicevo Dunda Maroja je igral 460-krat.

In le malo manjkata Bepa v Gol-donajevih »Primorskih zdravah«. Naveštal bi lahko še in še, vseh vlog se niti sam ne spominja. Z Dundo je prepotoval domala vso Evropo od Pariza do Moskve, Budimpešte do Varšave. Prejel je dve državni nagradi na Sterijinem pozorju, nastopil je že v 32 filmih v Jugoslaviji in Sovjetski zvezi, igra na televiziji in pravkar snema v Dalmaciji film, v katerem igra starega ribiča (odtud tudi kosmatina brada). Trekutno je tudi lektor za novo postavitev Dunda Maroja, s katerim bo jugoslovensko dramsko gledališče gostovalo v Benetkah.

Moral sem povedati o Buliću vsaj to, kajti Karleto je še vedno Tržičan s srcem in dušo prav tako, kot je s srcem in dušo Jugoslovan. In morda je prav v tej njegovi dvojnosti, združenju v idejno sintezo, tisto kar ga je ob goštoranju našega Slovenskega gledališča iz Trsta v Beogradu tako prevzelo, da je imel solzne oči, ko mi je ob tržki kavi v gledališki kavarnici govoril:

»Presrečen, vzhičen sem, ko vidim Slovensko gledališče, ki v mladosti rodnega Trsta v Beogradu, ker me je znova spomnilo Slovenskega gledališča iz moje mladosti. Kot da bi bilo danes se spominjam prve predstave, ki sem jo kot mladenič gledal v tržaškem Narodnem domu. Igrali so Desetega brata. Živo vidim pred seboj pokojnega velikega igralca skrbinskega. Brutalen požig Balkana je bil za vse nas, jugoslovane, čuteče ljudi v Trstu, strahoten udarec, zato sem danes, že prišten, presrečen, da imamo v Trstu spet svojo narodno gledališče, da tam spet živi slovenske gledališke besede, da je tam naše gledališko občinstvo...«

Karleto Buliću prijazno besede in misli počasi, premišljeno, s čustvom prežete.

»Vase gledališče me je mladostno presenetilo. Vem, da mu ni lahko, komu pa največkrat? Pa je vendarle za mladostevim igralnim kadrom toda z velikim njegovim umetniškim potencialom podalo tri predstave, ki me zadovoljujejo v celoti; kot igralca in kot človeka. Nkdar si ne bi mogel predstavljati, vse da danes, da je mogel v tako neugodnih delovnih okoliščinah, kot so Vase v Trstu, doseči tako izredno kvaliteto raven, tako iskri-vo in globoko gledališko ustvarjanje. Tri predstave, tri različne teme, tri različne odraze vrst, trikrat povsem drugačne kreacije, pa vendarle vedno isti gledališki entuziazem, isto bogastvo izraznih možnosti, ista čudovita, osvajača, melodiozna odraza besede. Vajino čudovito igralcem plosne iz vsega srca. Zelo so mi dragi in želim jim še mnogo uspehov v odgovornem a plemenitem delu. V Trstu je vredno delati...«

Ko smo odhajali izpred hotela Slavija na pot proti Sarajevu, so bili kljub zgodnji uri prisotni naš iskren prijatelj Bojan Stupica pa Branka Veselinović, nepozabna Persida iz Nušičeve »Protekcije« in nekateri drugi. Bil je tudi Karlo Bulić. Ni si mogel kaj, do zadnjega trenutka je hotel biti z nami, vzeti nam zase nekaj našega in dati nam nekaj svojega Trsta, tistega iz mladostnih let. Vsem je stiskal roke, z vsemi se je objemal in skoraj sramežljivo skrivaj ročne oči. Malokdaj sem doživel, da bi kronološki zapis in kot tak ne

JUBILEJ NEUTRUDNEGA ZNANSTVENEGA DELAVCA

Anton Slodnjak
sedemdesetletnik»V njem je nekaj, kar priča o estetski zadržanosti in o goreči vnemi
V njem se bere slast ustvarjanja, pa tudi muka spoznavnega nemira«

Dne 13. junija je dopolnil dr. Anton Slodnjak, sin kmeta iz Bod-kovcev v Slovenskih gorah, literarni zgodovinar, kritik in pri-povednik, član Slovenske akade-mije znanosti in umetnosti, sedemdeset let življenja, od tega nad štiri desetletja neutrudnega, ob-sežnega in bogatega pisateljskega dela, kakor nam priča kar čez 300 razprav in knjižnih ter vrsta drugih del, ki jih je že izdal ali jih še ureja. Da prikažemo njegovo ogromno delo ob tej priložnosti tudi kot sodelavca našega lista primorskim rojakom, ki jim je prof. Slodnjak nekoletni dragi gost - predavatelj, se bomo oprli na naslednje razdelitve delovnih področij: literarni zgodovinar in preroslovalec, urednik leposlov-noznanstvenih izdaj in leposlovec, pri čemer bomo upoštevali le ti-sta najvažnejša dela, ki pomeni-jo tehten prispevek slovenski kul-turi.

Če se ustavimo ob prvi dejavnosti jubilarja, moramo najprej

zapisati, da je bil od 1947-1950 iz-redni profesor za slovenski jezik in književnost na univerzi v Za-grebu, od 1951-1959 pa redni pro-fesor na univerzi v Ljubljani, ko je po, kakor je nekje zapisano, »possem nepotrebnih gonih« moral prostovoljno zapustiti univerzo in svoje študente; a že čez kratek čas je bil povabljen na Goetheje-vo univerzo v Frankfurt kot pre-davatelj o jugoslovenskih jezikih in književnostih. Za njegovo učiteljsko delovanje moremo upravičeno zapisati, da so mu bile vo-dile besede s pomenika njegovega profesorja Ivana Prijatelja: »Lepoto slovenske knjige pravi-čno presojati, goreče ljubiti, vnemo oznanjati.«

Ob številnih razpravah in član-kih iz literarnozgodovinskega pod-ročja, ki so izšli v revijah in zbornikih v slovenskem in drugih jezikih, pa se dvigajo naslednja dela: Pregled slovenskega slo-vstva (1934), Slovenska književnost med obema vojnama (Primorski dnevnik 1951), Geschichte der slo-venischen Literatur (Berlin 1958); ta prva obsežna literarna zgodovina Slovencev za inozemstvo (ok. 400 strani) je imela v tujem znan-stvenem svetu velik odmev; za tem so sledili prispevki k Zgodovini slovenskega slostva, ki jo izdaja Slovenska matica, in sicer: Realizem (polovica druge in tret-je knjige) ter četrta knjiga Nove struje (1895-1900). Ob njih pa stoji zadnje Slodnjakovo delo, SLOVENSKO SLOVSTVO (izdaja v Ljubljani v Celovcu, obe 1968, obseg 616 strani s slikami), v katerem je avtor na vprašanje, kako gleda na to svoje delo, po-vedal podoben tako: »Ko po-mislim na to, da sem avtor knji-ge, ki si ji pripisal tako velik pomen, se zdim sam sebi velik ben junaka narodne pravljice, ki se mu je eno oko smejala, drugo pa pretakalo solze. Čemu bi na tako neposredno vprašanje, kakor si mi ga zastaviš, tajil, da sem na eni strani zadovoljen, ker sem poskusil tisoletno življenje naše ga jezika in duha tako časovno, estetsko in miselno razčleniti, da bi čim lažje spoznali sami sebe, našo moč in nemoč, veličino in malost, ustvarjalnost in lenobnost. Zato pa tudi toliko bolj ob-žalujem, zdaj ko je prepoznano, da nisem bil med pisarjem, ki ob-čutljivo, domiselno in kritično« (Knjiga 68). O tem delu je na-pisal J. Sn. naslednje: »Zaobseči celotno ustno in napisano literar-no dejavnost z vsem ostalim pi-smenstvom vred v tako velikem časovnem okviru, vrednotiti jo skozi lastna doživljanja kolikor mo-goce objektivno, spraviti jo na skupni imenovalac nacionalne li-terarne zgodovine, skratka, napi-sati slovensko zgodovino brez po-moci specialistov za posamezna obdobja - pomeni fenomenalno de-janje, ki ga je od ene same do-veške pameti, vrednosti in raz-sodnosti komajda mogoče pričako-vati.« (Tovariš, 21.1.1959.)

Preden nadaljujemo z opisom tega delovnega področja prof. Slodnjaka, naj zapisemo prav ob-tej knjiški in nekaj besed spričo-doh, značilnih glasov ob Slo-dnjakovem Slovstvu:

V nacionalističnem koroskem glasilu Die Körtner Landsman-schaft za mesec marec t.l. bere-mo v naslovu Koroski obrambni zbor, da je dobila slovenska gi-mnazija v Celovcu bogat dar in da je to naravnost groteskno spričo tega, ko srednje šole v Sloveniji še nimajo takega učbenika. Zato poziv: »Ohmeistvo bodi budno!«

V reviji Sodobnost pa je mar-jala letos izšla posnem neatinata oca-na dela, posebej je glede na šolsko uporabnost, torej tiste izde-

za Korosko. Kritiki se obregne ob Slodnjaka, ki je bil med okupaci-jo trikrat zaprt in je na koncu za las ušel pokolu na Turjaku, s sve-to jezo se zaradi ocene slovestve-nih del naših emigrantskih pisa-teljev v Trstu in Argentini; očita mu krivicočnost do tistih pisateljev in pesnikov, ki so po zmagi Osvobodilne fronte nad fašizmom in nacizmom zapustili domovino, češ da »njih zadržanje v svetu dovolj izpričuje, kaj jim je slovenstvo bilo in kaj jim je.«

Tako prof. Vinko Beličič iz Tr-sta, ki se ne 25. letih prvi od teh znanjnih oznanjavalec slovenstva oglašja v osrednji reviji, kakor je to zapisal Primorski dnevnik (25. maja t.l.).

Menda se zares lahko vpraša-mo: kdo, kaj in kako brani ali ne brani slovenstvo in komu je pravo slovenstvo cilj in življenjska naloga?

Vrh Slodnjakove literarno-zgodo-vinske dejavnosti pa predstavlja njegovo delo za spoznavanje Preš-ernja, ki ga ustvarja iz najglo-bljeja nagiba, kar je izrazil v be-sedah: »Prešernov ideal svobod-nega, dobrega naroda naj se ureš-njuje v našem narodnem obče-stvu vse do onega daljnega, a ne bajejnega trenutka, ko se bo Preš-ernova želja Zdravilje zila z željami vseh slovenskih rodov v živo resničnost!« (Iz govorov ob 150-letnici pesnikovega rojstva.) Ob številnih izdajah Prešernovih Poezij, med katerimi so tudi po-naladlah, ki segajo že do četr-t milijona izvodov, na prvem me-stu le-te za ljudstvo obrazložene, je njegova knjiga PREŠERNOV ŽIVLJENJE, naša prva zaključna v Prešernova monografija, sin-teza lastnih in tujih dognanj o pesniku, kar označuje on sam za »največji problem naše slovenske zgodovine«. Ob vseh teh knjižnih izdajah, ki se vrstijo že skozi 25 let, pa so izpod Slodnjakovega peresa tudi uvodi za tujejezične izdaje Prešernovega dela v dru-gih jugoslovenskih jezikih in za več angleških izdaj: Poems by France Prešeren in The Parnas-us of a Small Nation (oboje v več izdajah).

Nekateri od omenjenih knjižnih izdaj segajo tudi na Slodnjakovo uredniško delovanje, iz katerega rase v temeljito in kritično po-drobno obdelava naše duhovne zgodovine - FRAN LEVSTIK (de-let knjig zbranega dela): Levstika pa je predstavil v več izdajah tudi ostalim Jugoslovonom. Dalje moramo omeniti še izdajo Erjav-čevih spisov (štiri knjige), izbra-ne spise Frana Milčinskega, dve knjigi izbranih esejev in razprav svojega učitelja in vzornika Iva-na Prijatelja, knjigo del Matije Murka, oboje s spremno študijo, ter knjigi o Stanku Vrazu, ki sta izšli v Zagrebu. Tako smo na-vedli le tisto glavno, saj vseh monografskih spisov, ki so po zbornikih, revijah, leksikonih (npr. o Prešernu) in drugod ne moremo navesti.

Anton Slodnjak, ki se je lotil že v gimnazijskih klopek leposlov-nega ustvarjanja (Ijubezemske pe-smi), napisal celo nekaj dram, ob-javil nekaj odlomkov na široko znanimih prozih del, je znan širokemu krogu bralcev po dveh obsežnih in radu branih romanih: prvi je roman o Prešernu in na-slovom NEIZTROHJENO SRCE; prvi izdaji iz 1938 je sledilo še troje popravilnih ali dopolnilnih izdaj, drugi je roman o Levstiku POGINE NAJ - PESI! (v dveh izdajah).

To bi bil bežen, le pregledno za-beležen oris tega, kar je napisal naš jubilar za slovensko besedo od njenih začetkov v današnji dan. V knjigi z izborom Slodnja-kovih člankov in esejev, ki naj bi bila izšla za njegovo 60-letnico (izšla pa 1966 v osemjem obse-gu), smo dobili prvi celoten pre-gled njegovega dela do 1965. leta, kasneje izpopolnjen v Slovenskem bibliografskem leksikonu. Za pri-ložnico, ki se je v tem članku spominjamo, sta napovedani še dve prigodni izdaji.

Mi ust, ki poznamo prof. Slo-dnjaka, smo prepričani, da mu to ni bilo in ne bo pogodu. Vendar pa je naša javna dolžnost, da se Slo-dnjaka in vsakogar, ki se z obema rokama in vsem srcem na tem ali onem področju razdaja za našo slovensko skupnost, ob takem življenjskem mejniku spominimo s pogledom na nazaj in srčnimi se-ljami za naprej. Ob tem pa naj nam stopi pred oči naš jubilar tako in takšen, kakršnega je za-črtal v se omenjeni knjigi njen urednik in njegov učenec Jože Pogacnik:

Slodnjakova zunanja podoba raz-odeva lastnosti njegove duševnosti. Koščeni, podolgovati obraz, ki ga razsvetljujejo pametne in do-bre oči. Vanj je vrezalo delo, pa tudi trpljenje, prevelike poteze. V njem je nekaj, kar priča o estetski zadržanosti in o goreči vnemi. Na njem se bere slast ustvarjanja, pa tudi muka spoznavnega nemira, ki piše nanj ki materi letošnjega maturanta, ki so ga poslali profesorji sloven-skih višjih srednjih šol v Gorici, in pa pismo našega odgovornega urednika.

Številka, ki prinaša tudi nekaj fotografiranih gradiva, ni na rav-ni prejšnjih in se v njej že ose-va polnata stiska s kvaliteten gradivom.

J. k.

Bogomil Gerlanc

Ansambel Slovenskega gledališča na stopništu mavzoleja Neznane-ga junaka na Avli

PREDAVANJE ČASNIKARJA S. ŠTOKE V KROŽKU «P. TOMAŽIČ»

Popravki deželne urbanističnega odbora k tržaškemu občinskemu regulacijskemu načrtu

Predavatelj je orisal značilnosti in pomen regulacijskega načrta, zlasti v pogledu gradbenih določil in omejitev, v zgornji mestni okolici

V krožku za družbene in politične vede «P. Tomažič» je v sredo predaval častnik Slavko Štoka o tržaških urbanističnih uredbah in nekaterih občin v luči novih regulacijskih načrtov. Kot je bilo pričakovati, se je predavatelj omejil v glavnem na nov tržaški splošni regulacijski načrt in na popravke, ki jih je deželna uprava meseca junija razpravljala posebej. Predavatelj je predložil predloge v zvezi s sprejemom ali zavrnitvijo deželnih popravkov in jih nato predložil v razpravo in odločitev občinskemu svetu.

Štoka je še posebno poudaril pomen, ki so nastale zlasti v krožkih tržaških gradbenikov in organizacij, ki so posledice ali neposredno povezane s gradbeništvom. Najprej je govoril o nekaterih priporočilih, ki so se pojavile že ob odločitvi izvirnega regulacijskega načrta zaradi določenih omejitev. Nato je podal kratak preizkus o težkem potu novega regulacijskega načrta, ki je bil predložen v letu 1962, in v veljavi in poudaril, da sedaj po zakonu še vedno velja regulacijski načrt iz leta 1943. Zato, je dejal predavatelj, se je po drugi svetovni vojni pokazala potreba po sestavi novega regulacijskega načrta, ki bi moral ustrezati potrebam občinskega sveta. Hkrati je občinski svet tedaj preiskal zadevni sklep po odločitvi regulacijskega načrta.

Predavatelj je nato povedal, da je bil novi regulacijski načrt po zakoniti postavitvi na vpogled javnosti pri občinskem tajnistvu za 30 dni od 18. novembra do 18. decembra 1965, in da so v naslednjih 30 dneh, do 17. januarja 1966, razne ustanove in zasebniki predložili 280 pripomb in popravkov k novemu regulacijskemu načrtu, ki jih je občinska uprava proučila, ustrezne sprejela, druge pa zavrnila. Šele oktobra 1966, potem ko so bile opravljene vse razne birokratske formalnosti, je bil novi regulacijski načrt tržaške občine poslan v prolektivni deželni odbor za urbanistiko, ki ga je po dveh in pol letih, vrnil občinski upravi (letos 7. aprila) s številnimi popravki in priporočili.

Pri tem je Štoka poudaril, da je deželni odbor za urbanistiko pri predložitvi tržaškega regulacijskega načrta najprej ugotovil, da je občina predložila zelo omejen načrt o izvajanju regulacijskega načrta in izvajanju poročilo ni bilo dovolj utemeljeno in ni dovolj nakazovalo smotre novega regulacijskega načrta, kar ni bilo navedeno v predložitvi urbanističnega razvoja, kakor tudi niso bila navedena ekonomska in sociološka predvidevanja, ki predstavljajo osnovo za katero koli izbiro tehnične in politične narave.

Se posebno je predavatelj obrazložil ugotovitve deželne uprave, ki se nanašajo na obsežne gradnje na kraški planoti, kar zanimalo predvsem slovensko prebivalstvo. Regulacijski načrt, ki ga je občina poslala v odobritev deželni upravi, je določeval zelo obširna gradnja področja in visoke gradbene indekse v bližnji in zgornji okolici, v predvidevanju, je poudaril predavatelj, da se bo število prebivalstva v tržaški občini povečalo od 222.000 leta 1961 na 532.000 v prihodnosti. Po priloznostnih podatkih tržaške občine, na bi prebivalstvo na kraški planoti, ki spada pod tržaško občino, naraslo od 8.268 prebivalcev leta 1961 na 104.000 v prihodnosti. Tržaška občinska uprava, je poudaril Štoka, je torej predvidevala, da se bo na osnovi predloženega regulacijskega načrta na področju od Bazovice do Kriza na splošno v prihodnosti več kot 95.000 novih prebivalcev. Pri tem je Štoka dejal, da je zanimivo, da o tržaški občini ni pretirano videlo povečanje porastka prebivalstva v mestu in okolici v celoti povečala in prvega splošnega regulacijskega

načrta iz leta 1962, ki ga je sestavila občinska uprava z večino sredinsko - desničarskih strank. Ta neutemeljena predvidevanja je zavrnila tudi deželna uprava, ki je ugotovila, da sedaj ni pogojev za tako optimistični demografski razvoj prebivalstva Trsta, kar ni mogoče utemeljiti niti s predvidevanjem morebitne bodoče industrializacije novih področij, saj je občinska uprava sama zavrnila predlog gospodarskih krogov za določitev industrijskega področja na Krasu med opensko in proseško železniško postajo na površini dveh milijonov kv. m. Po drugi strani pa je znano, je ugotovil predavatelj, da je naravni prirastek prebivalstva že dolgo let negativen in da je skromno povečanje števila prebivalstva v vseh povojnih letih le rezultat nasilne istrskih beguncev in priselencev iz drugih italijanskih pokrajin.

Vse to je v glavnem ugotovila tudi deželna uprava, je dejal Štoka, ki je s svojimi popravki utrdila obseg gradbenih področij v mestu in spodnji in v zgornji okolici.

lici v meje, da bo naseljena zmožljivost znašala skupno za 360.000 prebivalcev, in sicer za 315.000 prebivalcev v mestnih rezidenčnih področjih, za 45.000 prebivalcev na kraški planoti in v obalnem pasu od Barkovlj do meje z nabrežinsko občino.

Predavatelj je nato poudaril, da če pomislimo na del Krasa, ki spada pod tržaško občino in na izvirni regulacijski načrt občinske uprave, ki predvideva naselitev na tem malemu delu Krasa 95.000 novih prebivalcev, potem lahko samo ugotovimo, da bi uresničitev teh predvidevanj popolnoma odpravila strnjene slovenske vasi od Bazovice do Kriza, da bi prešel velik del slovenskega prebivalstva v ruke drugih lastnikov, ki bi se naselili na kraški planoti in v mestu, po vsej verjetnosti pa v večini iz drugih italijanskih krajev. To bi pomenilo, je poudaril Štoka, da bi se tisti Slovenci, ki živijo in se kulturno in gospodarsko razvijajo v svojih strnjjenih vaseh v tržaški občini utrdili v morju nasilne urbanizacije. In morda prav to si je kdo želel,

ko si je pred trinajstimi leti zamislil »veliki Trst«, z več kot pol milijona prebivalcev. To sem želel povedati, je dejal Štoka, tudi v odgovor nekaterim slovenskim ljudem, ki se včasih ne zavedajo, kaj pomenijo v določenih primerih gradbene omejitve in vidijo v njih samo »zmanjšanje vrednosti« zemlje, ki jo posredujejo, čeprav je znano, da je zemlja največ vredna, dokler jo neko ima.

Štoka je nato povedal, da se gradbeniki in nekatere organizacije, ki so z gradbeništvom posredno ali neposredno povezane, najbolj zaganjajo proti gradbenim omejitvam deželne uprave na kraški planoti in v obalnem pasu od Barkovlj do meje z nabrežinsko občino, ter ugotovili, da je to zelo značilno, ker se ti ne priključijo proti omejitvam gradbenega indeksa v skoraj vseh mestnih področjih. Deželna uprava predvideva v okolici nova polkmetijska področja z možnostjo gradnje stanovanjske hiše in gospodarskega poslopja, ki je po prejšnji veljavi za kmetijska področja, in kmetijska področja, na katerih

pa ni dovoljena nobena gradnja razen malih barak za orodje. Poleg tega pa je deželna uprava v tržaški regulacijski načrt se novo področje pod naslovom »Krasa«. Na tem področju ni mogoča nobena posamezna gradnja izven obstoječih naselij. Nove gradnje pa so po deželni zamisli dovoljene samo pod pogojem dogovorjenih načrtov med prizadejani in občinsko upravo, ki naj zagotovijo tudi ureditev vseh potrebnih urbanizacijskih struktur in storitev, da ne bodo obremenjevale obstoječih naselij. Na tem področju, ki obsega vse sedanje kraške naselbine in vsa zemljišča med vasmi ter kmetijskimi in zelenimi področji, je dovoljena gradnja na površini, ki mora obsegati najmanj 100.000 kv. m. Tudi za te gradnje so določeni posebni gradbeni indeksi, hkrati pa je rečeno, da ne smejo gradnje pokriti več kot polovico določenega zemljišča in da mora biti ostala polovica urejena kot zeleno področje.

Nato je bila razprava, v katero so posegli številni prisotni in o kateri bomo pisali v prihodnjih dneh.

Laskavi oceni nastopa dramske skupine Prosek-Kontovel v Brežicah

O nastopu proseško - kontoveljske dramske skupine na republiškem srečanju dramskih skupin Slovenije v Brežicah, kjer je uprizorila dramo »Svet brez sovraštva«, smo že pisali. Tokrat objavljamo še dve oceni o njenem nastopu, ki sta lahko skupini s Proseka - Kontovela sam v čast. Kritiki v mariborskem »Večeru« je zapisal:

«Predstavo prosvetnega društva Prosek - Kontovel je občinstvo sprejelo izredno priščno. To je bilo prvo sodelovanje skupine iz zamejskega na republiškem srečanju dramskih skupin, poleg tega pa je to sodelovanje pomenilo lepo presenečenje glede na izvajalsko raven gostov s Tržaškega. Igralke so dramo Mire Pucove Svet brez sovraštva uprizorile z veliko gledališko zaostalostjo, doživeto in prizadeto. V režiji Staneta Raztresena in scenografiji Marjana Peroteta so pripravile predstavo, ki po igralski prepričljivosti ne ustaja za nekaterimi drugimi uprizoritvami na letošnjem srečanju. Z dramo Svet brez sovraštva so mlade igralkice s Proseka in Kontovela trikrat nastopile doma in gostovale na Opčinah, v Dobreddu in Skednju. Uprizoritev v Brežicah je bila njihova sedma predstav tega odraškega dela o senkah v ječi in vojni.»

Kritik v ljubljanskem »Delu« pa je takole ocenil nastop naših igralcev:

«Gostje 12. srečanja so bili v petek igralci prosvetnega društva Prosek - Kontovel. Pozdravit so prišli srečanje z uprizoritvijo drame Mire Pucove Svet brez sovraštva. V gledališkem listu, ki so ga bili izdali našli so to priloženost in v njem prikazali svoje bogato delovanje, da se ne zamerjajo postavljeni pred občinstvo merjavajo postavljeni pred občinstvo v tekmovalni dirki in če srečanje formalno res ni tekmovalno, je treba njihovo skromnost vendarle izpodbijati, ker so v prizadevanosti in zlatnem hotenju, ponekad, ki odra kakršnokoli globljo misel, ki se ponuja v tekstu, čim verneje in zaupljiveje, dosegli prav vse skupine. Še več: tekst, ki se zdi za ožje slovenske razmere še odmaknjen, je iz njihovih ust in kretanj pripravljal stare resnice v najnovejši čas in prostor.»

podpiraj
dijaško matičo

V PRIREDBI ŠPORTNEGA DRUŠTVA «ZARJA»

Nad 100 Bazovcev na izletu v prijaznem Bovcu in Posočju

Med potjo so izletniki obiskali Gregorčičev grob. Prijetno srečanje z bovskega gostitelji

Preteklo nedeljo je športno društvo »Zarja« iz Bazovice priredilo izlet v Bovec. Izleta so se udeležili tudi prijatelji in simpatizerji društva z osebnimi vozili, tako da je v Bovcu zbralo skupno okrog 100 izletnikov.

Čezravnica ob odhodu ni bilo najbolj ugodno, so izletniki med potjo vendarle uživali lepoto slikovite Soške doline in podživljali pesniška, čustvanja, zgodovinskega slova Simona Gregorčiča. Prvi postanek je bil v Kobariu pred spomenikom Simona Gregorčiča z ogledom mesteca, ki je tako znamenito v zgodovini Slovenije, iz prve svetovne vojne leta 1917 ko so se italijanske armade pod pritiskom avstrijskih vojsk morale umakniti do Pivke. Tu na trgu je tudi spomenik skladatelja Volariča, ki pa je pokopan v Devinu pri Trstu in mu je Slov. prosvetna zveza postavila lep nagrobnik pred nekaj leti.

Ze je Kobarič se vidi grč Sv. Lovrenca na levem bregu Soče. Povzpeli smo se manj kjer je ob cerkvi na vrhu poslednje domostroj Simona Gregorčiča. Vodja izleta Leo Kralj je v zbranih besedah prikazal lik velikega pesnika, ki ga je dala ta zemlja v vasici Vranu pod Krimom. Omenil je tudi, da je Gregorčič zabaval v Bazovici v gostilno »Na pošta«, kjer je gospodaril učitelj Mihael Urbančič, njegov dober prijatelj in njegova gospa Marija, ki je bila s pesnikom v sorodstvu. Šli smo dalje po gornji Soški dolini, ki se odpira v »Bovsko kotolino«. Na visoki terasi se je pod Predelom razvil lepiško mesto Bovec. Krenili smo v Alp-hotel kjer nas je čakalo kosilo. Med opazovanjem narave in znamenitosti se je nebo zjasnilo in nastopil je krasen popoldanski dan. Popoldne je bil ogled mesta, ki ima trenutno 1500 prebivalcev in je pripraven za turistični promet, povezan je z avtobusno zvezo z Mostom na Soči, kjer je najboljše železniško postaja in s cesto čez Vrške. Vsa okolica se kopa v pomladnem zelenju, z bregov se vijo studenci, po ravnicah so mehki travniki, vse pa obvlada konica Svinjaka, ki rdeči v vzhajajočem in začetnem večernem soncu, ozadje pa je valjasto Kaninško pogorje s Kaninom in Presteljnikom.

Ob stitih sta se srečala nogometni moštvi »Zarja« in bovske moštvo v prijateljski tekmi, zaključeni z izidom 2:2. Po tekmi smo se udeležili sprejema v Alp-hotelu, kjer smo prejeli v dar umetniško sliko, Božanovom pa smo poklonili športno zastavo s spikom rož. Pevci so zapeli nekaj pesmi, nato pa je sledila prosta zabava, ki je prehitro potekala in tako prijetni ružbi, da smo se morali o mraku posloviti od prijateljev Božanov, zasesti avtobuse in se odpeljati z planinskega raja na naše domove.

Božanovom gre naša topla zahvala za prijetno nedeljo. M. P.

VAŽNO

FIAT - podružnica v Trstu

obvešča svojo cenjeno klientelo, da se je trgovina za prodajo nadomestnih delov pri sedežu na Campo Marzio preselila v novi sedež v RONKAH. Ulica di Redipuglia, v bližini odcepa od avtoceste.

CINGHIALPELLI

S. n. c. TRST

VIA DONOTA 1 - TELEF. 36-556

UVOZ IN IZVOZ SUROVIN

IN STROJENIH KOŽ

Na XXI. TRŽAŠKEM VELESEJMU

OD 15. DO 29. JUNIJA

IN SICER V
jugoslovanskem paviljonu
(PALAČA NARODOV)

RAZSTAVLJA

tržaška knjigarna

KNJIGE VSEH SLOVENSkih
IN NEKATERIH DRUGIH
JUGOSLOVANSKIH ZALOŽB

SPREJEMAMO NAROČILA
ZA VSE RAZSTAVLJENE KNJIGE

MED KUPCE BOMO RAZDELILI
BOGATE KNJIŽNE NAGRADE!

Na svidenje na sejmu!

V ČASU MEDNARODNEGA
TRŽAŠKEGA VELESEJMA

bo v trgovinah

UNIVERSALTECNICA

TRST - TRIESTE - KORZO U. SABA 18
TRG GOLDONI 1

POPUST DO 50% NA:

PRALNE STROJE, HLA-
DILNIKE, AVTORADIE, ŠIVALNE STROJE «SIN-
GER», ŠTEDILNIKE NA PLIN IN DRUGE GO-
SPODINJSKE STROJE

prvič izdanih 10 prekrasnih srebrnih kovancev z enako vrednostjo in 10 različnimi motivi

Republika Tunizija je 'zdala posebno serijo srebrnih kovancev. Esi-
ne 925/1000 z zakonito plačilno veljavnostjo, ki jo sestavlja 10 različ-
nih kovancev po en dinar, premera 40 mm. Vsega bo izdanih za ves
svet 40.000 popolnih serij. Srebrni kovanci po en dinar predstavljajo
przore iz antične tunizijske zgodovine: Hanibala, Masiniso, Jugurto,
Vergila, sv. Avgustina, Fenicane, Neapiuna, Venero, El Djena, Šebel-
jo, Realizirane so bile v novi likovni sintezi, ki nima med arheologi-
je in sodobnostjo. Kovanci so zakonito plačilno sredstvo za plačevanje
vseh javnih in zasebnih obveznosti za neomejene vloge na osnovi
predsedniškega dekreta št. 69.128 z dne 18. 4. 1969.

Naročila pri bančnih zavodih in menjalnicah

Vabimo

da si ogledate razstavo proizvodov jugoslovanske industrije
in v obrti na tržaškem velesejmu v Palači narodov, kakor
tudi razstavo pohištva v lesnem paviljonu.

Priporočamo Vam tudi pokušno naših gastronomskih specialitet, vin in drugih pijač, ki so Vam na razpolago v posebnem paviljonu v gastronomskem parku. Na sejmu razstavlja preko sto naših proizvajalcev v okviru 47 izvoznouvoznih podjetij.

ORGANIZACIJSKI ODBOR ZA TRŽAŠKI VELESEJEM

1969 GOSPODARSKIH ZBORNIC SRH IN SRS

Sestanek otroških vrtaric

Sindikati slovenske voje sklicuje za ponedeljek, 16. t.m. ob 18. uri v Gregorčičevi dvorani, v Ul. Geop. 9, sestanek otroških vrtaric, da bi se pogovorili o njihovih zahtevah in o bodočem seminarju za otroške vrtarice.

Avtomobilist povzeli zensko

Kakih sto metrov od kraja, kjer je tovornjak s kotlom za mešanje betona, predvračaljem do smrti povzeli priletnega upokojenca Tedeschija, se je večera v predpoldanskih urah pripetila podobna nesreča.

79 let staro upokojenko Plo Pelleschier por. Paschi je podrl jugoslovanski avtomobilist, ko je prečkala Istrsko ulico v bližini pokopališča. Zenska je izstopila iz filobusa pri postajališču na nasprotni strani pokopališča in je bila namenjena na pokopališče. Stopila je na cesto, a v tistem trenutku je iz mestnega središča, namenjen na Trg Velimaura, privozil s svojim avtomobilom fiat 750 (KP 167-27) 39-letni Albin Stepan ter zensko podrl. Pri padcu si je

NA TRADICIONALNEM IZLETU S PRIMORSKIM DNEVNIKOM

V lepem mestu - parku Sofiji in mestu - bazarju Carigradu

Izleta se je udeležilo nad 430 ljudi, ki so preživeli pet dni v veselem razpoloženju - Na povratku so si ogledali tudi beograjske zanimivosti

Skupna spominška slika na obširnem dvorišču Rilskega samostana. Vreme je bilo kakor naročeno, vendar je bil zrak kar svež: samostan se namreč nahaja v osrčju Rilskega gorovja na nadmorski višini 1150 metrov.

Splošno mnenje udeležencev je, da je bil letošnji izlet «Primorskega dnevnika» na Bolgarsko in v Turčijo najbolj posrečen in najbolj zanimiv, kar jih je naš list doslej organiziral v sodelovanju s potovalnim uradom «Aurora». V petih dneh si je nad 430 ljudi ogledalo največje zanimivosti Sofije in Carigrada ter spoznalo

tamkajšnje življenje, na povratku pa se Beograd in njegove najvažnejše spomenike in zanimivosti. Vse to v spremstvu izurjenih voditeljev in v splošnem ugodnem razpoloženju, saj smo bili potniki kljub dolgi vožnji ves čas razmeroma počisti, ker je imel vsak od nas na voljo spalnico in kabinico.

Začelo se je v soboto, zadnji dan maja, in sicer v Sežani, kjer smo izletniki stopili v poseben vlak. Zaradi uvedbe legalne ure in poletnega urnika v železniški promet je kompozicija, sestavljena iz desetih vagonov, odpravila s sežanske postaje nekoliko v zamudi. Potovanje se je kljub temu začelo v veselem razpoloženju, nekeje med Postojno in Ljubljano pa so začele luči na vlak ugašati in večina izletnikov se je zadržala v spanju. V jedrnatem vozu pa je bilo veselo tudi še dolgo v noč. Medtem se je vleka menjala: električna, parna, dieslova, pa zopet električna, vlak pa je drvel naprej mimo Zagreba po ravnini, se v «trikutu» izognil Beogradu in nadaljeval svojo pot proti Nisu. Se pred polnočjo so začeli v jedrnatem vozu servisirati kosilo. Kljub velikemu številu klientov (nekaj nad 300) so si izmene po 48 izletnikov, kolikor jih je voz lahko sprejema, nasenkrat, sledile razmeroma naglo, S postrežbo in hrano so bili izletniki kar zadovoljni, njihovo zadovoljstvo pa je bilo še toliko večje na povratku, ko je jugoslovansko podjetje, ki upravlja park jedrnatih in spalnih vagonov KSR priklopilo na kompozicijo še drugi jedrnat voz.

Ze v Beli Palanki so stopili v vlak jugoslovanski omejeni organi, ki so hitro opravili svoj posel. Kompozicija pa je prispela na mejno postajo Dimitrograd, se v pravem času, da je ušla še zadnji sončni žarek. Tudi bolgarski organi so hitro zaključili pregled, ki je bil na moč diskreten in vlak je lahko nadaljeval svojo pot proti Sofiji. Tu nas je pred postajo čakala vrsta avtobusov, da nas popeljejo v hotel. Izletnike je v avtobusu čakalo prijetno presenečenje: na vsakem sedežu je bila poleg turistično-propagandne tiskovine tudi dišča bolgarskega vrtnice. V vsakem avtobusu je bil po en vodnik, ki nas je prevzel v «varstvo»; pozneje se je izkazalo, da je večina teh spremljevalcev obvladala italijanski jezik zelo dobro. Avtobusi so kmalu odpravili v razne smeri: približno polovico izletnikov v hotel «Hemus», polovico pa v «Pisako». Sam sem bil v skupini «Hemus» in sem zato ves čas doživljal usodo te skupine, medtem ko je za skupino «Pisako» veljal nekoliko drugačen program. «Hemus» je nov

16-nadstropni hotel, iz katerega je krasen razgled na mesto. Steje kakih 400 sob in je torej precej velik objekt, domačini pa so nanj razumljivo ponosni. Prihod nad dvostoto tujih turistov hkrati pa je menda nekoliko zmedel osebe v hotelu, tako da se je razmeščanje izletnikov po sobah precej zavleklo. Zgodilo se je tudi, da je nekdo s «pravimi» ključi odprl «prava» vrata in... obstal, ker je bila postelja v sobi že obljubljena. Skrivnosti kozmopolitskih hotelov v velikih mestih... Toda kmalu so bile vse težavice za nami in prvi dan izleta, bila je nedelja, se je brezskrbno zaključil.

Nov teden se je začel z lepim sončnim in vetrnim vremenom; že zgodaj jutraj smo izšli iz hotela, da si ogledamo vsaj njegovo neposredno bližino. Kdor ni bil «prispeval» levov, je hotel zdaj menjati lire polovico slabše kakor v Trstu. Kmalu so se prikazali voditelji in avtobusi, pripravljeni, da nas odpeljejo na ogled mesta. Voditelj med potjo pridno razlagajo nastanek mesta Sofije pod zeleno gmo Vitoše planine in njegovo zgodovino. Ogledamo si cerkev S. Georgija, impozanten notranji bazilika A. Nevskega, nacionalno knjižnico Cirila in Metoda, narodno gledališče I. Vazova, cerkev sv. Sofije, grobnico G. Dimitrova, peljemo se mimo vrtov, univerzitetnih stavb, pa zopet mimo vrtov in parkov, da se

narodne motive, zato nismo prav nič začudeni, ko zagledamo izletnika iz naše srede, da stante pece odkupi lok in gadunko ter se še komaj zadržati, da ne bi odkupil tudi muzikanta. Dobre volje se vrnemo v mesto, kjer se porazgubimo na vse strani. Popoldne je prosto in komaj čakamo, da pridemo še v to ali ono cerkev, v ta ali oni muzej ali še v veleblagovnico CUM (Centralen Univerzalen Magazin), o katerem smo slišali marsikaj zanimivega. No, sodeč po poznejših komentarjih, je bilo v tej veleblagovnici precej razočaranja med našimi potencialnimi kupci, vendar pa so ti kljub temu zapravili v njem precej denarja. Zlasti za spominke, tipične domače izdelke in seveda za različne olje, vse po zelo zmernih cenah. V glavnem velja, da so cene na Bolgarskem razmeroma nizke.

V večernih urah imamo ponovno zabavo z domačimi triom v nekem lokalnem pod Vitošo, od koder se precej pozno vrnemo k počitku. Naslednji dan je na vrsti izlet v Rilo. Vozimo se z avtobusi v 120 km oddaljen samostan, ki je, kot kmalu vidimo, precej dobro obiskana turistična postojanka, lepo urejen, sveže preplešan in redno vzdrževan objekt. Fotografiranje je v notranjosti prepovedano, ali pa moramo dobro plačati.

Po temeljitem ogledu samostana in muzeja se odpeljemo v nekdanji

Izletniki avtobusa št. 6 si ogledujejo spomenik, ki so ga Bolgari postavili osvoboditeljem (Rusom). Spomenik je delo italijanskega kiparja Zocchia.

še vedno svobodno ozemlje pod ZVU. Težko jim je tudi dopovedati, da smo pripadniki neke slovenske manjšine v Italiji.

Naš čas pa gre hitro h koncu: na letališču pripravimo še zadnje turške lire za nakup spominčkov, tobaka in žganja, ter se odpeljemo v Sofijo. Tu se zopet združimo z izletniki, ki so ostali v glavnem mestu Bolgarije, in ki se pritožujejo, da jih je popoldne pral hud dež, ter se ponovno vrnemo na vlak, ki nas je zvesto čakal ves čas, pod skrbnim varstvom zastopnika TT bi-roja Adama Cirila in oskrbnika spalnika, simpatičnega P. Jereba.

Po hitro opravljenih mejnih formalnostih se trudni zazibljemo v

bro in izdatno kosilo. Popoldne smo prosti in vsak najde svojo pot po mestu. Vreme nam nekoliko ponagaja, po malem dežuje, nato pa se zopet prikaže sonce. Toda čas, ki ga imamo na razpolago je kmalu mimo, in zopet smo zbrani na postaji ter se odpeljemo, to pot definitivno, proti domu.

Kako so bili izletniki zadovoljni z letošnjo turo? Friderik Maver iz Boljuna je navdušen, zanimal ga je predvsem življenjski standard na Bolgarskem, ter ga zdaj primerja s standardom na Češkem in Madžarskem, kamor je tudi potoval z izletom «Primorskega dnevnika». Pripadnik mlajše generacije, Karel Avguštinčič iz Boljana je tudi na moč zadovoljen, izmed kopice vtisov, ki mu jih je v par minutah našel, pa naj zberemo naslednje: Bolgari vse preveč zapostavljajo domače zasluge in preveč poudarjajo zasluge Rusov. Sofija je lepo mesto, vendar brez pravega središča. Istanbul pa je že pravo orientalsko središče, kjer je zelo izrazit kontrast med bogatstvom in revščino. Skupina treh starejših potnikov, ki ne mara publicitete, se vrti okoli razpoložljiva, da je doživela svoj prvi letalski polet, ki ga kar ne morejo prebraviti. Potem še nekaj starejših izletnikov: 84-letni slikar Silvester Godina je kar dobro preživel petdnevno potovanje in se vrača zadovoljen in poln svežih vtisov. Najstarejši izletnik pa je 88-letni Zorjal (imena si žal nisem zabeležil) iz Križa, ki zadržno računa s tem, da bo še velikokrat potoval s «Primorskim dnevnikom» na izlete, in ki je zelo zadovoljen, da si je letos ogledal vsaj del Bolgarije. V mladosti je mnogo prepotoval, saj je bil celo onstran luže, zato bi utegnil biti precej izbrčen, v resnici pa se kar hitro zvenjav: kaj ga je na tem našem izletu najbolj prevzel? Odgovor je kratak in jedrnat: Avala.

Sežana, Opčine, Nabrežina, kolosa drdarja, se nekaj minut in smo v Trstu. Izleta je konec. Hvaležni smo jugoslovanskim, bolgarskim in turškim železnikom in turističnim organizacijam, ter seveda našemu potovalnemu uradu «Aurora», da so nam pripravili to lepo doživetje. Medtem ko se nasmejanje se rokujemo na postaji, se zato že sprašujemo: kam pa prihodnje leto?

E. F.

spanje, naslednje jutro pa smo že v Beogradu, kjer nas pričaka zastopnik krajevne Turistične zveze s predsednikom in nekaterimi odborniki na čelu, in skupina brhkih delet v narodni noši, ki nam poklanja rožice nageljne. Serija avtobusov nas odpelje s postaje na ogled znamenitosti Beograda, Avale, Kalemegdana, Košutnjaka, opoldne pa smo ponovno vsi zbrani v «Gradskem podrumu», kjer imamo do

Stirimotorno letalo je pravkar pristalo na carigraskem letališču. Čaka nas dežela Jurčičevih janičarjev, mesto z evropsko in azijsko dušo. Med plovbo po Bosporu smo se večkrat približali obali azijske celine, ne moremo se pa pohvaliti, da bi bila naša noša stopila nanjo

kar čudimo, koliko zelenja ima na razpolago poprčen državljani v Sofiji. Se ogled veličastnega spomenika padlimu partizanu bojevniki sredi prostornega parka, nato pa zopet v avtobus in naravnost v strme bregove Vitoše planine. Kmalu smo v sodebni restavraciji «Kapitoto», iz katere je lepo videti mesto, razgrnjeno pod nami v spokojni dolini. Bolgarska turistična organizacija Balkantourist, ki se je po turčulu, da je bilo naše bivanje v Bolgariji kar najbolj prijetno, nam med kosilom pripravi presenečenje: nastop domačih folkloristov, ki nas po eni strani zabavajo s šaljivimi domačimi vtičmi, po drugi pa navdušujejo s prelepim petjem in plesom. Posebno navdušeni smo nad muziciranjem domačina, ki mojstrsko izvajlja iz svoje gadunko zdaj slavčkovsko petje, zdaj najmilije

kraljevi dvorce Borovce, nato pa se mirno umetnega jezera, ob katerem polagoma nastaja podniški center za Sofijo, in mimo tobakovih, hmeljskih in drugih nasadov vrnemo v mesto. Za naslednji dan je na sporedu izlet v Turčijo. Vse je v redu, zdaj hup pa zvezo, da ni na razpolago naravnostni letal. Medtem ko se izletniki zabavajo, nekateri kar v hotelu, drugi že v nočnem baru, Egon telefonira na vse vetrove in končno uredi tudi to: naslednje jutro res letimo v Carigrad. Vreme nam sprva ni naklonjeno, ter se sonce nad nami in svet po nami prikaže žele zadnji trenutek, ko že letimo nad Marmarskim morjem in ko se smukamo na carigrasko letališče.

Vse formalnosti ob izhodu so kmalu za nami in že sedimo v avtobusih podjetja «Sultan Turizm» z vodčim, to pot prikupno mladenco, ki nas takoj opozori, da pomeni Istanbul mesto polno muslimanov. Mi bi pristavili, da je mesto tudi polno Američanov, saj že pri letališču zagledamo nekaj ameriških vojakov, povsod pijejo Coca Colo, vozimo se mimo tovarne Squibb, takšiji, ki švigajo mimo nas, so Chevrolet, tovornjaki, ki se vzpenjajo po mestnih klanocih pa Dodge.

Naše bivanje v Turčiji traja le nekaj ur, vendar si utegnemo ogledati bizantinskih dirkališče, baziliko S. Sofije, tregor v palači Topkapı, Sultanahmet ali Sinjo mošejo in še nam ostane časa, da se odpravimo na krajše potovanje s parnikom po Bosporu in da obiščemo carigraski bazar. Orient sili iz vseh strani v naše šope, bodisi da izvajlja iz njih drobne kovane, bodisi da zahteva kar celo denarnico, ne da bi nas vprašal za dovoljenje. V bazarju se komaj prebrineš skozi množico, ki se ti na vse načine nastavlja in ponuja svoje blago. Najdlje se zadržujemo v trgovini, kjer prodajajo usnjene izdelke in preproge. Ko se odpravljamo iz bazarja, smo vsi obteženi s paketi najrazličnejših razsežnosti. Ko se pogovarjamo s Turki, seveda ne v turščini, saj so ti ljudje pomalem doma in vseh vašnjih jezikih, ugovorimo, da vada splošno mnenje, da je Trst

spanje, naslednje jutro pa smo že v Beogradu, kjer nas pričaka zastopnik krajevne Turistične zveze s predsednikom in nekaterimi odborniki na čelu, in skupina brhkih delet v narodni noši, ki nam poklanja rožice nageljne. Serija avtobusov nas odpelje s postaje na ogled znamenitosti Beograda, Avale, Kalemegdana, Košutnjaka, opoldne pa smo ponovno vsi zbrani v «Gradskem podrumu», kjer imamo do

spanje, naslednje jutro pa smo že v Beogradu, kjer nas pričaka zastopnik krajevne Turistične zveze s predsednikom in nekaterimi odborniki na čelu, in skupina brhkih delet v narodni noši, ki nam poklanja rožice nageljne. Serija avtobusov nas odpelje s postaje na ogled znamenitosti Beograda, Avale, Kalemegdana, Košutnjaka, opoldne pa smo ponovno vsi zbrani v «Gradskem podrumu», kjer imamo do

spanje, naslednje jutro pa smo že v Beogradu, kjer nas pričaka zastopnik krajevne Turistične zveze s predsednikom in nekaterimi odborniki na čelu, in skupina brhkih delet v narodni noši, ki nam poklanja rožice nageljne. Serija avtobusov nas odpelje s postaje na ogled znamenitosti Beograda, Avale, Kalemegdana, Košutnjaka, opoldne pa smo ponovno vsi zbrani v «Gradskem podrumu», kjer imamo do

V Turčiji morate barantati, tudi če kupujete spominček. Na sliki je skupina izletnikov, ki si je pravkar priharatala dolge pipe. Pogajanja so bila precej živahna, zdaj pa so vsi zadovoljni: tudi Turci, ki je popustil na polovico prvotno zahtevano ceno.

OPTIKA ○ FOTO ○ KINO
ZIGLIO
TRST - CORSO ITALIA 28 - TEL. 94-030, 94-095
APARATI ■ FILMI ■ PAPIR ■ POTREBŠČINE
VELIKA IZBIRA OČAL
NA DROBNO NA DEBELO

HOROSKOP

Veljaven od 15. do 21. junija 1969

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Venera vam bo pomagala izbrati ljubljeno osebo in vam «prispevala» tudi primerno taktiko. Na vsak način pa bodite zelo taktični. Na delu bo prišlo do manjših sporov in preprirov, vendar to ne bo preprečilo uspeha. Pazite se pred revmatizmom.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Imate možnost, da si pridobite simpatijo in spoštovanje osebe, ki vas že dolgo zelo zanima. Ne vajte se v usodo, marveč vztrajajte. Na delu so odprte vse možnosti, uspeh bo zato odvisen le od vaše odločnosti. Z zdravjem boste še kar zadovoljni.

DVOJKA (od 21. 5. do 21. 6.) V zvezi z ljubzenskimi zadevami se lahko zanesete na iskrene prijatelje, ki bodo pokazali vse razumevanje in vas bodo podpirali v iskanju sreče. Na delu boste zakrili neko neprevidnost, ki vas utegne drago stati. Hodite zelo zgodaj spat.

RAK (od 22. 6. do 22. 7.) Neke oseba vam bo odkrila nadnaravno svoja čustva, tako da boste kar žareli od sreče. Sploh vam priporočamo večji optimizem. Na delu poslušajte nasvete neke osebe, ki vam bo mnogo koristila. Priporočamo vam skoraj izključno rastlinsko hrano.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Sprito svojih svežih čustev boste zelo privlačno vplivali na osebo drugega spola in boste lahko uresničili svoje sanje. Čas je primeren, da se gospodarsko in družbeno uveljavite. Poslušati pa morate nasvete prijateljev. Cutili se boste precej utrujeni.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Imeli boste neko zelo ugodno priklono. Vse se bo dobro končalo in boste res srečni. Odločiti se boste morali za neko izbiro in glejte, da boste razsodni in oprezní. Na delu ne izgubite poguma, kajti niste več daleč od cilja. Preobličila dela vas bo zelo utrudila.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) V ljubzenskem odnosu morate ohraniti v prvi vrsti mirnost. Uspešno vam bo, da vas bo oseba drugega spola razumela in vam pomagala. Potrebno pa je malo več poguma. Na delu boste morali biti bolj diplomatski, saj je včasih važen zunanji videz. Zdravje je ugodno.

SKORPION (od 24. 10. do 21. 11.) V družini bo nastal spor, toda neki prijatelj bo pomagal, da se izgladi. V čustvenih zadevah ne smete nikoli zahtevati nekaj nemogočega. Naši boste novo zaposlitev, ki bo pomenila precejšnji napredek. Pazite se pred vlagami in vetrom.

STRELEC (od 22. 11. do 21. 12.) V ljubzenskih zadevah morate odkrito spregovoriti, saj se bo le tako vrnila v odnose vedrina. Drugače utegnejo nastati nesporazumi. Na delu boste bolj pogumni in boste zato končno napredovali. Vzemite poživljiva sredstva.

KOZOROG (od 22. 12. do 20. 1.) Zvezo vam bodo pomagale, da se odločite v ljubzenskih zadevah za dobro izbiro. Neke oseba, ki vas ima rada, vam bo takoj pomagala. Na delu morate biti malo bolj previdni, saj boste le na ta način izboljšali svoj položaj. Vaš organizem potrebuje boljše hrano.

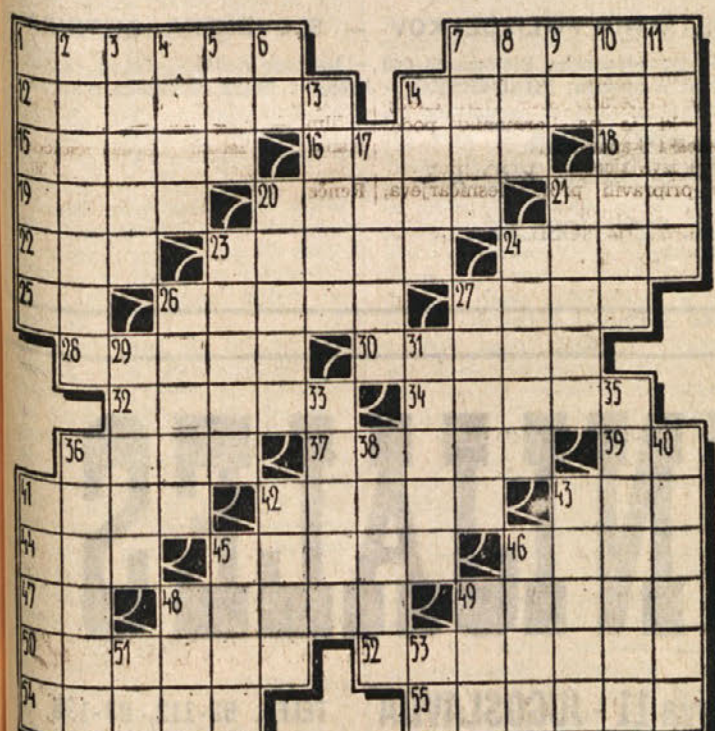

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Ne bodite preveč radovedni, sicer se utegne ljubljena oseba uzahtiti. Sklenili boste neko iskreno prijateljstvo, ki bo zelo dolgo trajalo. Napredovali boste le, če boste napeli vse sile, kar pa se zelo splača. Napravite vitaminsko kuro.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) V družini bo nastal spor zaradi ljubosumnosti, toda stvar se bo izravnila z iskreno izpovedjo in odnosi bodo postali še bolj topli. Prejeli boste izdaten prispevek za neko opravljeno delo. Mučila vas bo nekoliko skrinja, toda z delom na soncu jo boste odpravili.

KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. eksperiment, 7. angleška filmska igralka (Claire), 12. radioaktivna kemična prvina (znak Ac), 14. Beethovenova 3. simfonija, 15. tvegana napoved, 16. pojav na nebu, 18. osební zalepek, 19. pristaja angleške konservativne stranke, 20. prvi zgodovinski znani ruski vladar, 21. staro mesto v severni Dalmaciji, ki leži na otoku, 22. soobni nemški skladatelj (Wagner), 23. znamenita toaletna krema, 24. pritok Rena v švic, 25. kratka za «ljudski odbor», 26. mesto v južni Franciji, glavno mesto departmaja Gard, 27. glas lokomotive, 28. obdelano polje, 30. strah pred javnim nastopom, 32. trgovski potnik, 34. šolska potrebščina, 36. svečenik pri Keltilih, 37. devedeseti, 39. avtomobilska oznaka Špita, 41. del gledališča, 42. slovenski umetnostni zgodovinar (France), 43. staroperzijski vojskovodja, 44. rastlina, iz katere pridobivajo opij, 45. mesto na Gorenjskem, 46. tisoč kilogramov, 47. začetnici italijanske pesnice, 48. trske, 49. glavno mesto Avstrije, 50. odlična francoska filmska igralka (Michele), 52. reka v Severni Ameriki, ki pada v znameniti slapovi, 54. ustvarjalci, 55. gorovje v zahodni Španiji.

NAVPIČNO: 1. barvna kreča, 2. osmerokotnik, 3. nemški fizik, 4. novoletno leto 1919 (Johannes), 5. plica, ki živi samo na Novi Zelandiji, 6. reka na Hrvatskem in v Bosni, 7. pasma lovškega psa, 8. preprosto orožje, 9. tuj dvojezik, 10. sodobni slovenski književnik (Vasja), 11. država ZDA, ki meji na Kanado, 13. fizikalna enota za delo (po angl. fiziki), 14. ime ameriškega filmskega režiserja Kazana, 17. veliko listnato drevo, 20. literarna vrsta, 21. park, 23. ime za sivega konja, 24. francoska filmska igralka (Anouk), 26. veletok v zahodni Afriki, 27. pitloča «cobioka», 29. obcestna struga, 31. hiod, 33. azijski otok blizu Sardinije, 36. četrtimilijonsko pristanišče v Ukrajini ob Azovskem morju, 38. usta-

novitelj sovjetske države, 40. rimski cesar, 41. narkoza, 42. droben, zrnat sneg, 43. orientalsko gostišče, 45. okvara, 46. žalost, 48. ime slovenskega pesnika Grudna, 49. izraz naklonjenosti, poklon, 51. ožek konec polotoka, 53. oslovski glas.

RESITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. prezident, 9. Ibar, 13. rudiment, 14. Abano, 15. Ob, 16. Dana, 17. Branik, 18. pik, 20. Makarenko, 22. Anam, 24. rop, 25. ser, -s, -n, 27. Rab, 29. Sem, 31. Zola, 33. posestnik, 36. ter, 37. Detela, 38. Ilok, 40. EM, 41. Atila, 42. anakonda, 44. manj, 45. slinavost, NAVPIČNO: 8. N (ikola) Tesla).

Brhke Srbijanke v narodni noši pozdravljajo izletnike pred postopjem beograjske železniške postaje. Nageljne, ki so jih malo pred tem poklonile našim izletnikom, so ti pozneje skupno položili na grob Neznanega vojaka na Avali.

Spored dnevnov in prireditev v okviru tržaškega velesejma

IZBOR SLOVENSKE POEZIJE

Iz roda v rod duh išče pot

Značaj neke antologije je odvisen predvsem od nje namena, potrebe, pa tudi od okusa urednika. V zadnjem času sta dve slovenski založbi skoraj istočasno napovedali izdajo slovenske poezije. Prvo knjigo imamo zdaj že pred seboj. Gre za knjigo, ki jo je pod naslovom IZ RODA V ROD DUF. IŠČE POT pripravil in uredil znani slovenski pesnik Janez Menart, izdala pa založba Mladinska knjiga v Ljubljani. Drugo knjigo slovenske poezije, ki jo pripravila uredniška odbor, bo izdala Cankarjeva založba. Kakšna bo ta izdaja, ne vemo. Za pesniški izbor, ki ga je pripravil Janez Menart, pa lahko že iz našega svojega sodbo. Gre za sorazmerno širok izbor slovenske umetne pesmi od njenih začetkov pa do današnjih dni, izbor, ki naj ustreže kar najbolj širokim potrebam in zadovolji pri tem okuse najširšega kroga prijateljev poezije. Gre za ljudsko izdajo antologije slovenske poezije, izdajo, ki naj ustreže pomanjkanju tovrstne knjige na našem knjižnem trgu; za knjigo, ki najbrže niti po obsegu niti po svojem značaju ne bo preveč problematična, ki naj predstavi vse, kar je bilo v teku stoletij vrednega, kar je bilo najzanimivejšega in umetniško dognanega na področju pesništva. Gre torej za zbirko, ki naj predstavlja neki kompromis med nujnostjo predstavitve širšega izbora slovenske poezije, predstavitev vseh ključnih pomembnih pesnikov, in med zahtevami umetniške kvalitete. Ne gre torej za reprezentativno izdajo, za antologijo, ki naj bi nam predstavila najboljše od najboljšega, kar je bilo v poeziji ustvarjenega, temveč za knjigo, ki naj nam sploh predstavi v zaokroženih podobah vso slovensko poezijo od njenih začetkov do danes, ko pač take knjige nimamo. In ko po njej zmanj povprašujejo dijaki, študentje, profesorji, recitatorji in številni ljubitelji rimane besede.

Sicer pa pogledimo, kaj pravi urednik sam v uvodni besedi. Jasno je, da je moral tudi sam upoštevati želje založbe. In kakšne so bile te želje? Pričujoča antologija naj bo namenjena širokemu krogu bralcev, postrze naj jim s pregledom slovenske poezije od začetkov do danes, pri tem pa naj bo poudarek na umetniški vrednosti. Bralce naj bi torej v tej knjigi našel najbolj zanimive, predvsem pa umetniško najbolj uspešne slovenske pesnike, ki mu bodo nudile neposreden umetniški užitek, obenem pa mu omogočile, da si bo ustvaril razvojno podoben slovenske poezije. To je osnovno pojasnilo, h kateremu Janez Menart dodaja nekaj svojih besed. Predvsem o tem, po katerih kriterijih se je razen v začetnih poglavjih, kjer skoraj ni bilo izbire, se je ravnal bolj po kvaliteti kot po razvojni zanimivosti. Izbral je tisto, v čemer je začutil, utrip resničnega življenja in potrebo po izpovedi. Celo pri avtorjih, ki se nagibajo k novatorstvu, je poskušal izbrati umetniško prepričljivejša dela. V nasprotju z drugimi antologijami je upošteval tudi epiko in ne samo liriko. Glede razmerja med pesniki je to moralo biti porušeno v skodo boljše. Ni pa prezrli, da so pesmi znanih avtorjev lahko dostopne, tiste manj znanih pa včasih, sploh ne. To velja zlasti za prva razvojna obdobja, kjer so upoštevani pesniki, ki pozneje ne bi našli prostora v izboru.

Sicer pa nam antologija slovenske poezije postrze s skoraj 500 pesmimi, ki so delo 139 slovenskih pesnikov. Med njimi so zastopani najbrže vsi slovenski pesniki od Jurija Dalmatina, Sebastijana Krelja, mimo Valentina Vodnika, Koskega, preko Prešerna, Jenčka, Askerca in Gregorčiča do Sase Vegri, Dušana Mervija in Marijana Krambergerja kot

zadnjega. Seveda so pesniki in njihove stvaritve razdeljeni po obdobjih. Protestantistični cerkveni pesmi sledi katoliška cerkevna pesem, tej pa poglavje z začetki posvetnega pesništva. Ljudski pesniki in obeliskarji so predstavljeni posebej, kot je samostojno poglavje posvečeno Prešernu. Od Prešerna do Moderne je naslov obsežnega razdelka, ki mu sledi poglavje z naslovom: Pesništvo v času Moderne. Poezija med dvema vojnama je obdelana posebej, prav tako poezija med narodnoosvobodilno vojno. Sodobna poezija je predstavljena v zadnjem razdelku. Zakaj najmlajše pesniške generacije urednik ni sprejel v zbirko, pojasnjuje v sklepih besedi. Predvsem zato, ker imajo vse pesmi te zbirke kljub različnosti nekaj skupnega, namreč željo po izpovedi. Večji del mlajšega pesništva gredu pa je pretrgal vse vezi s preteklostjo. Biti hoče nekaj novega. Kakšno bo to novo, če bo, pokazal čas. Naj omenimo, da nam urednik na začetku vsakega razdelka predstavlja obdobje in poglavje predstavljajo, sicer pa nam o vsakem pesniku daje vsaj najnujnejše življenjepis-

ne podatke in podatke o umetniški dejavnosti. Na koncu knjige so še nekatera pojasnila k tekstu posameznih pesmi. Nova antologija slovenske poezije je torej daleč od reprezentativnosti, temveč je namenjena konkretnim potrebam. Skušala ustreči predvsem najširšim potrebam, zato z njeno kar največ pesnikov dovolj široko, čeprav pri tem ne prezira kriterija kvalitete. Življenjski podatki bodo dobrodošli vsakomur. Odlika knjige je torej predvsem v njeni širini, njeni praktični uporabnosti, v tem, da nam je marsikatero ali manj znanega pesnika sploh napravila dostopnega. (Kdo pa naj drugje najde kako pesem sicer znanega Pogallaruzija-Krila ali manj znanega Francega Cegnarja ali Miroslava Vilharja?) Neenotni koncepti pri karakterizaciji posameznih obdobj in posameznih pesnikov bodo morda koga motili. Glede izborov posameznih pesmi pa povsem objektivnih kriterijev ni. Menart nam je prikazal svoj izbor. V knjigi, ki bo močno koristna, vsakomur dostopna (izšla je v dragoceniški opremi in ceni, broširani izdaji), in priročna. SI. Ru.

Ob zaključku 31. letnika «Proteusa»

«Proteus», časopis za poljudno prirodznanost, ki ga izdaja Prirodoslovno društvo Slovenije, je zaključil 31. letnik svojega obstoja. Kot posebna publikacija pa je nedavno izšlo Kazalo o vsebini tridesetih letnikov «Proteusa». To kazalo kaže, da je «Proteus» objavil v tridesetih letih na več kakor 10.000 straneh šeststo zanimivih in poučnih člankov z najrazličnejših področij naravoslovja.

Sedanja številka je zadnja, ki jo je uredil dr. Lavo Cermelj, ki je začel list urejati pred tridesetimi leti. Prirodoslovno društvo Slovenije se v posebnem članku pod naslovom «Našemu uredniku» spominja dolgoletnega poštovnega dela, ki ga je dr. Cermelj posvetil društvu in «Proteusu», z naslednjimi besedami: «še malo in stekli bodo stroji, ki bodo natisnili zadnji številki 31. letnika našega Proteusa. Tolikokrat se je to že zgodilo, da samo po sebi ne bi bilo omembe vredno. Pa vendar pomeni pričujoča številka dogodek, ob katerem bi se radi za trenutek pomudili.

Napisali smo že, da je naš sedanjí urednik prof. dr. Lavo Cermelj med izhajanjem tekočega letnika izrazil željo, da bi mu poiskal naslednika pri urejanju Proteusa. Upravni odbor našega društva je to storil, novi urednik pa bo prevzel uredništvo s prihodnjim letnikom. Tako je ta številka zadnja, ki jo je uredil dr. Cermelj.

Ob tej priložnosti, bi Vam radi, spoštovani in dragi urednik, vsaj v skromnih besedah povedali, kako smo Vam hvaležni za vse že neizmerno delo, ki ste ga posvetili našemu društvu in še posebej «Proteusu». Čeprav vemo, da bo jeseni priložnost, ko se bomo lahko obsejšeje ustavili ob Vaši dejavnosti, naj nam bo dovoljeno, da nekaj kratkih vrstic zapišemo že tokrat. Za večino današnjih bralcev «Proteusa» se bo slišalo skoraj neverjetno, da ste prvi članek za tedaj zamišljeni slovenski poljudnoznanstveni list napisali že v daljnem 1918. letu. Petnajst let pozneje ste bili med tistimi slovenskimi naravoslovci, ki so uspešno utrljali tiskalni reviji, to je «Proteusu». Pred tridesetimi leti ste prevzeli njegovo urejanje in od tedaj je Vase ime s «Proteusom» neločljivo povezano. Vmes so medvojno obdobje, ko «Proteus» ni izhajal in ko ste živeli svoje najtežje dni, in dve povojni leti, ko ste delovali zunaj Ljubljane. Od prve številke desetega letnika pa do pričujoče, ki je zadnja v enaintridesetem, pa je obdobje dvaindvajsetih let, ki ste ga neprekinjeno posvetili «Proteusu».

Težko je v kratkem povedati, koliko dela je vloženo v nepregledno vrsto «Proteusovih» števil in letnikov. Koliko je bilo truda s pridobivanjem sodelavcev, branja člankov in tiskarskih korektur, poti v knjižarno, tiskarno, na upravo... Prišla so

Danes dopoldne se pri Montebellu odpre XXI. mednarodni vzorčni velesejem. V blagajni pri UL. Revoltella bodo začeli prodajati vstopnice ob 9. uri. Kakor znano, bo letošnji sejem trajal do vidlično nedelje, 29. junija, ko se bodo njegova vrata po običajnem pozdravnem nagovoru predsednika Slovincova ponovno zaprila za leto dni.

Na prosojno številnih bralcev objavljamo podroben spored dnevnov in prireditev v okviru velesejma. Pri tem so seveda možni razni popravki, kolikor bi zadnji trenutek pri tej ali oni prireditvi na sporedu prišlo do posebnih težav.

Danes, nedelja, 15. junij — Odprte sejma Dan Zahodne Nemčije Mednarodni prikaz turističnega filma (začetek ob 21. uri).

Jutri, ponedeljek, 16. junij — Dan Jugoslavije. Ob 10.30 obisk veleposlanika Srđje Price. Ob 16. uri gospodarsko srečanje na trgovinski zbornici. Ob 21. uri predvajanje turističnih filmov.

Torek, 17. junij — Dan Avstrije. Ob 9. uri na trgovinski zbornici sestanek avstrijskih in domačih gospodarstvenikov. Ob 11.30. avstrijsko odposlanstvo obišče sejem. Ob 17. uri tiskovna konferenca na trgovinski zbornici. Ob 21. uri predvajanje turističnih filmov.

Sreda, 18. junij — Dan Gabona. Ob 21. uri nastopi Caterina Caselli.

Cetrtak, 19. junij — 5. mednarodni dan kave. Začetek ob 9.30. Ob 21. uri predvajanje turističnih filmov.

Petek, 20. junij — 4. mednarodno srečanje o lesni trgovini. Začetek ob 9.30.

Ob 21. uri predvajanje turističnih filmov.

Sobota, 21. junij — 4. mednarodno srečanje o lesni trgovini — Nadaljevanje. Ob 21. uri predvajanje turističnih filmov.

Nedelja, 22. junij — 12. mednarodno srečanje o pohištvo. Začetek ob 9.30.

Ob 9.30. I. zbor «Tržaškega velesejma» avtomobilov-veteranov. Ob 11. uri start, ob 12.30. konec tekmovanja, ob

15.30. skupen ogled sejma. Ob 17. uri nagraditev tekmovalcev. Ob 18. uri razdelitev nagrad 9. natečaja o pohištvo.

Ob 21. uri predvajanje turističnih filmov.

Ponedeljek, 23. junij — 1. mednarodno zasedanje o marmoru Furlanije-Juljske krajine. Začetek ob 9.30. Ob 19. uri skupen ogled razstave deželne marmorne. Ob 21. uri nastopi Rocky Roberts.

Torek, 24. junij — ob 17. uri željni zbor članov Italijanskega združenja upravljalcev javnih lokalov.

Ob 21. uri predvajanje turističnih filmov.

Sreda, 25. junij — Dan Češkoslovaške. Ob 9. uri srečanje s češkoslovaškimi gospodarstveniki na trgovinski zbornici. Ob 11.30. skupen ogled češkoslovaškega paviljona. Ob 15. uri simpozij o elektriki na ladjah (začetek).

Ob 21. uri predvajanje turističnih filmov.

Cetrtak, 26. junij — Dan Madžarske. Simpozij o elektriki na ladjah (nadaljevanje).

Ob 21. uri predvajanje turističnih filmov.

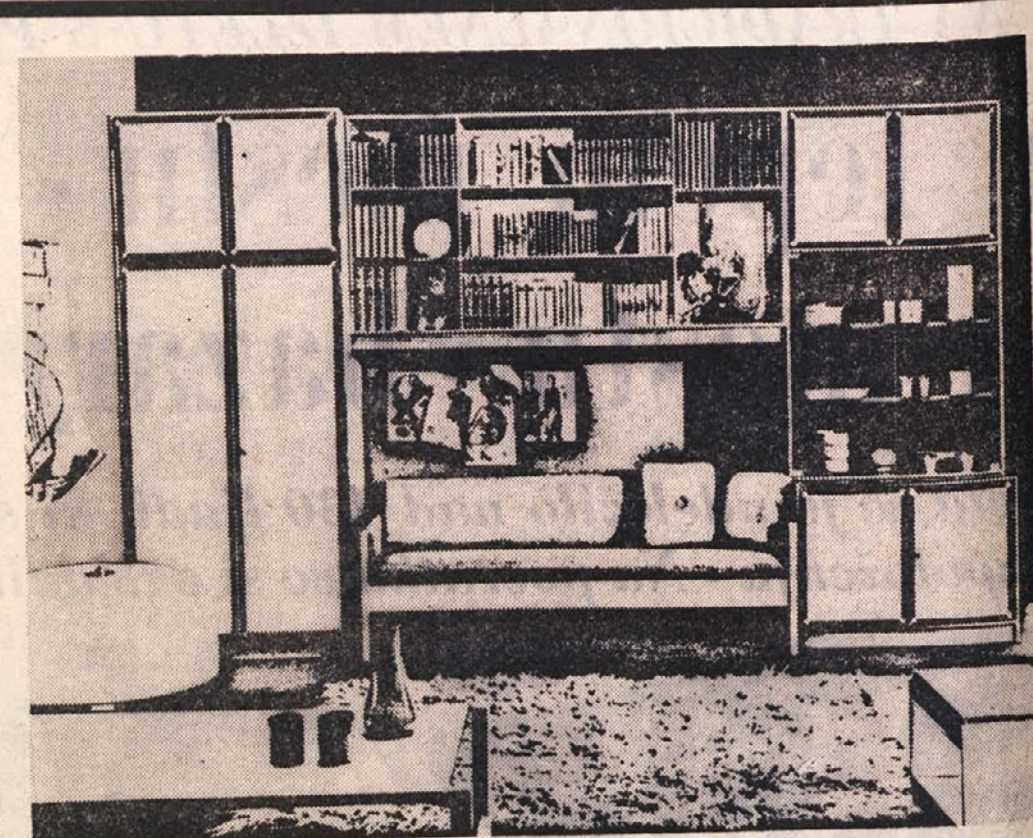
Petek, 27. junij — Strokovno posvetovanje o upravljanju podjetij.

Ob 21. uri nastopi Alighiero Noschese.

Sobota, 28. junij — Ob 21. uri predvajanje turističnih filmov.

Nedelja, 29. junij — Ob 21. uri predvajanje turističnih filmov.

Ob 24. uri zaključek XXI. velesejma.

Nov komponibilen program Meblo sedaj v prodaji tudi v Italiji

TOVARNA POHIŠTVA Nova Gorica

Popolna komponibilnost posameznih elementov omogoča sestavo pohištva po Vaših željah in okusu. Z njimi lahko opremito prav vse prostore razen kuhinje in kopalnice. Preko 120 elementov izdelanih v različnih stilnih izvedbah in furnirjih, meri po višini posamezno ali v sestavi 2,40 m.

Zahtevajte pojasnila in prospekte pri Vašem trgovcu s pohištvo.

Kolikor ne bo mogel zadovoljiti Vaših želja se obrnite na naslov **MEBLO ITALIANA S.p.A., GORIZIA, VIA ROMA, 31** od koder boste prejeli barvne prospekte in pojasnilo pri katerem trgovcu v bližini Vašega stanovanja lahko blago kupite.

impol

INDUSTRIJA METALNIH POLIZDELKOV — SLOVENSKA BISTRICA

Telef. 033113 — Telefon: Slovenska Bistrica 81-060 — Maribor 22-914 — Tekoči računi 5181-1-513 — železniška postaja: PRAGERSKO — Brozjav: Impol Slovenska Bistrica.

IZDELUJEMO: IZ ČISTEGA ALUMINJA IN ALUMINIJASTIH LEGUR
PLOČEVINO, TRAKOVE, RONDELE, RONDELICE; PALICE, CEVI, PROFILE;
ZICO, VRVI, VRVI Z JEKLENIM VLOZKOM;
KONSTRUKCIJE OKEN, VRAT IN FASADNE ELEMENTE TER NOSILNE
KONSTRUKCIJE.

SLOVENIJALES

TELEFON: 23930-9, 20021 LJUBLJANA, Beethovnova 11 - JUGOSLAVIJA TELEX: 03-112, 03-138

PODJETJE ZA IZVOZ UVOZ IN NOTRANJJI TRG NUDI
SVOJIM POTROŠNIKOM V PRODAJALNJA POHIŠTVO,
KI GA IZDELUJEJO RENOMIRANE TOVARNE POHIŠTVENE INDUSTRIJE. PRIZADEVA SI V LASTNEM
PROJEKTIVNEM BIROJU IN OB SODELOVANJU Z ZUNANJIMI SODELAVCI, ZLASTI Z INSTITUTOM ZA LESNO
INDUSTRIJO. OBLIKOVNO POPESTRITI FORME,
DOSEČI, DA BO STANOVANJSKA OPREMA SE BOLJ
FUNKCIONALNA IN MODERNA.

Poljoprivredni industrijski kombinat Umag

TEL. 2174 - 2266 - 2246

PRIPOROČAMO NAŠA KVALITETNA ISTRSKA VINA
MALVAZIJA · REFOŠK · BURGUNDEC · PINOT · MERLOT
IN DRUGE PROIZVODE PREHRAMBENE INDUSTRIJE

EXPORT
IMPORT

Slovenija Sadje

MIKLOŠIČEVA UL. 10 — Tel. 310-688, 311-335, 311-325, 311-326, 311-327

Telex Ljubljana 31379

Telegram: SLOVSAD

Hladilnice

ZALOG PRI LJUBLJANI BOHOVA PRI MARIBORU

Zastopstva in skladišča

MARIBOR, BEOGRAD, SUBOTICA, ZAGREB, VOLČJA DRAGA, KANAL, KOPER IN BRČKO

Zahvaljujemo se trgovskim zvezam v Avstriji in Italiji za dosedanje zaupanje in se priporočamo tudi za naprej! Tudi v bodoče kakor doslej se bomo skupno s kmetijskimi zadrugami, ki proizvajajo sveže sadje in zelenjavo za izvoz, s trgovskimi podjetji in predelovalnimi obrati trudili, da izvršimo solidno in takoj vsa naročila naših inozemskih komitentov z najkvalitetnejšim blagom.

KO SO SE SLOVENSKI KMETJE BRANILI PRED POTUJČEVALCI

Jančarji so pred sto leti branili rodno grudo

Spominek na 23. maj 1869, ko so preprosti hribovci pregnali vsiljive nemške turnarje - Rešili so čast svoje vasi in si nakopali na glavo vojaško zasedbo

Hribovska vas JANČE, v neposredni okolici Ljubljane — pravno so v Ljubljanski občini Polje — geografsko pa v Zasavskem gručevju, na sredini med Ljubljano in Litijo — so praznovali v drugi polovici maja pomembno zgodovinsko leto.

Pred sto leti, pa malo prej in pozneje, so bile vasi slovenske dežele v takratni avstro-ogrski monarhiji politično zelo razgibane. Takrat je bila doba narodnih taborov. V času od leta 1868 do leta 1871 so priredili po slovenskih krajih, mestih in nekaterih večjih trgih 18 taborov, kljub temu, da jih je takratna vlada močno ovirala in nekatere celo prepovedala.

Tabori so se rodili na Stajerskem, po zgledu naprednih Čehov so se vršili v Ljutomeru, v Vizmarjih, pri Ljubljani in na Primorskem.

Slovenski taboriti so razpravljali na javnih zborovanjih pod milim nebom o svojih narodnostnih pravicah. Med drugim so zahtevali Zedinjeno Slovenijo, ker je bila naša zemlja takrat ločena in razdeljena na osem avstrijskih dežel-kronovin, na Kranjsko, Stajersko, Korosko, Primorsko z Gorisko in Trstom, pa še v nekaj drugih pokrajin (Slovinci so živeli tudi v Benški Sloveniji i.d.r.). Na taborih so postavljali enoglasno zahtevo po Zedinjeni Sloveniji in tudi po slovenskem solstvu in slovenskem uradovanju v vseh uradih, kjer žive slovenski prebivalci. Te zahteve so bile za takratne nemške oblasti, ki so vladale v Ljubljani, na Kranjskem, pa tudi po ostalih deželah-kronovinah velike nemške imperialistične države, neljube in sovražne.

Josip Vošnjak, po rodu iz Šostanja (1834-1911), pisatelj in politik, je sodeloval pri taboritih, in piše o njih, v svojih spominih: «To je bila najkrajša doba naše narodne zgodovine. Na odru cvet slovenske inteligence, vsi zbrani v enotnosti. Pred odrom pa na tisoče in tisoče naših mož in žena, ki napeto poslušajo govornike.

Na posameznih taborih je bilo po več tisoč ljudi — od 500 do 7000. — Največ je bilo udeležencev na prvem taboru dne 9. avgusta 1868 v Ormožu na Stajerskem. 15.000 udeležencev je prišlo dne 6. septembra 1868 v Zajec. Leto dni pozneje, dne 17. maja 1869 se je zbralo v Vizmarjih pri Ljubljani celo 30.000 taboritov.

Tabori pred sto leti so bili visoka sola politične vzgoje naših ljudi, meščanov, tržanov pa tudi podeželjav. Na zborovanjih so prihajali tudi kmetje iz samotnih in odročnih krajev, kjer so si krepili narodno zavest in politično razgledanost. Tam so spoznali narodne pravice in naše zahteve.

Prav zato so postajali takrat tudi naši preprosti kmečki ljudje prekaljeni, borbeni in uporni.

Vladajočemu nemškemu sloju, ki je bil v naših krajih v precejšnji manjšini, ni šlo v račun, da se je stopnjevala zavednost slovenskega človeka. Nemško telovadno društvo Turnveren in Ljubljani je priredil v tistem času nekaj izletov, da bi s tem dokazali svoj obstoj in «pomembnost» nemškega sloja. Turnveren je imel pri oblasteh vsjo oporo in podporo. Vojaška oblast v Ljubljani jim je dala za izlete na podeželje celo svojo godbo, da bi s tem dvigali svečanost svojih izletov in si pridobili namišljeno slavo in veljavo. Zavednim podeželjavom pa taki izletni izleti tujege življa niso bili všeč. Ponekod so jih celo napadli in pregnali.

Takoj po krasnem taboru v Vizmarjih, so ljubljanski turnarji začeli s pripravami za izlet v Zasavske hribe. Za obisk so določili malo hribovsko vas Janče. Turnarji, ki jih je vodil slovenski narodni odpadnik dr. Karel Deszmann — zameje preimenovan v Deschmann — so pozivali k izletu na Janče v — več pozivih, ki jih je objavljali ljubljanski nemški list Tagblatt.

Pozivi in vabila so bila pod naslovom «Auf nach Jantechel» — Na Janče! Vodstvo slovenske politične stranke je svarilo ljubljanske turnarje, naj ne gredo na Janče, ker imajo zavedni domačini ta izlet zgolj za izzivanje. Tudi slovenski Sokoli so posvarili nemško oblast, naj ne gredo turnarji na zasavske hribe. Znao bi se jim pripetiti kaj neljubega. Najbolj pa je vrelo med prebivalci hribovske vasi med Ljubljano in Litijo.

Janče so bile tisti čas vključene v litijsko okrajno glavarstvo. Med fanti in dekletci na Jančah, v bližnjem Gabrju, na Volavljah, na Trebeljevem, Prežganju in drugod je vrečalo. Ljudje so bili polni jeze in rdečice. Bolelo jih je. Drugod se zbirajo zavedni Slovenci na taborih in zahtevajo Zedinjeno Slovenijo, slovenski

jezik v šole in urade. K nam pa se vsiljujejo nepoklicani in nepovabljeni izletniki, ki sovražijo slovenskega človeka in njegov jezik. Hribovci so se spontano odločili, da bodo vsiljive izletnike napadli in pregnali, če se bodo pojavili na temenu njihove vasi.

Prišla je predzadnja majska nedelja, dne 23. maja 1869. Dan je bil prelep. Pokrajina vsa je zelenila in cvetela. Sonce je toplo prigravalo. V Ljubljani pa so se na vse zgodaj začeli zbirati turnarji na izlet na Janče.

Rano zjutraj je krenilo kakih 60 nemških turnarjev po ljubljanskih ulicah, — z vojaško godbo na čelu — na ljubljansko železnico postajo. S hlapcom so se popeljali do postaje Zalog, ki je bila tisti čas najbližja dohodna točka na Janče. Danes uporabljajo obiskovalci Janč železniško postajo Jevnica, če si zele najbližjega vzpona na ta hrib. Jevnica je dobila lastno postajo šele med obema vojnama.

Turnarji so pod vodstvom zloglasnega Deschmanna prikorakali na vrh Janč z razvito velenemsko zastavo — tako imenovano frankfurtarico. To nemško mesto, Frankfurt, je bilo tiste čase simbol velenemškega gibanja in turnarji, pa Südmarcha in še nekatere druge vsenemske organizacije so bili samo oporniki in podporniki vsenemskega pohoda proti Vzhodu — Drang nach Osten. Pot je vodila skozi naše slovenske kraje.

Ko so se izletniki ustavili sredi Janč, so posedli po mladi travi, frankfurtarski prapor pa so pritrdili na drog in ga zabodli v zemljo. Izvivalno so zaplapolale velenemške barve v sredini svedene Ljubovske vasi med Ljubljano in Litijo. Zaljeni in razjarjeni Jančarji in okoličani so protestirali zaradi izvivalnega obnašanja nemških telpevdcev. Preleteli so jim in zahtevali, da takoj zapuste vas in zginejo v dolino.

Zvitorepi poveljniki turnarjev Deschmann pa, jih je z

drugimi turnarji — pomagal je tudi nemški praporščak Dornig — vani v svojo sredino: «Prisedite k nam, prigriznite in popijte z nami kupico v znak prijateljstva. Glejte, vsega imamo dovolj!»

Jančarji pa so jim odvrgli togotno: «Mi pa imamo tudi vsega dovolj... Vas in vaše izvivalne 'fane'...» In že se je začel spopad. Domačini in okoličani, fantje in možje so planili na turnarje, ki so bili sicer oboroženi s samokresi. Pa se domačini niso dali ustaviti. Mahali so po vsiljivcih, da so nazadnje odresli svoje pete in zbežali v dolino. Niti svojega nemškega simbola, frankfurtarice, niso ugnili ponesti s seboj. Praporščak jih je umih krak potegnil v dolino. Kakor politični kužnik so se začeli zbirati v Vevčah, kjer so imeli prav tedaj ljubljanski Nemci in nemškutarji z oficirji ljubljanske garnizije veselico.

Ko so pripadniki avstrijske soldateske, zbrani na zabavi v Vevčah, zvedeli, da so janški domačini pregnali turnarje in so jim celo odvzeli prapor, so navali na slovenske domačine v Vevčah. Ta njihov izpad je zahteval celo

nekaj žrtv. Zandarji pa so odšli na lov za uporniki Jančarji in okoličani. Precej so jih aretirali, postavili pred sodišče, ki jim je izreklo težke in dolge zaporne kazni. Vojaška oblast je poslala na Janče in v okoliške vasi kazensko ekspedicijo pet kompanij, ki so iskale odvzeto frankfurtarico. Niso je našli. Vrla janška dekleta so jo skrila v vrh visoke in goste smreke.

O dogodkih na Jančah je pisalo slovensko časopisje. Akcija je vodil sam vodja mladostlovecev pisatelj, politik in ljudski organizator France Levstik, ki je bil tedaj glavni dopisnik Slovenskega naroda. Ta je začel izhajati eno leto pred dogodkom na Jančah v Mariboru. O zavednih in upornih janških kmetih so pisali tudi drugi listi po Avstriji in Evropi. O Jančah in nemških nasilstvih so pisali mnogi časniki tako so postale Janče slavne povsod.

Ne bi bilo prav, če bi pozabili na slavne dogodke, ki so jih preživeli male Janče. Bile so člen v dolgotrajnem uporu proti nasilstvu in v bojih za osvoboditev.

JOŽE ZUPANČIČ

Kulturni praznik v Repnu

Podpredsednik SPZ Miro Kapelj izroča repenskemu pevovodji Mirku Guštinu zlato kolajno

V četrtek zvečer je bil v Repnu res lep kulturni praznik. Z zadostnim hkrati beležimo, da se je tega praznika udeležilo zelo veliko ljudi, predvsem seveda domačinov in ljudi iz sosednjih vasi, pa tudi iz mesta samega. Na dvorščaku Kraške hiše, mega, Na dvorščaku Kraške hiše, ki že dolgo zavlja veliko ljudi iz mesta in okolice, je domače kulturno društvo «Kraška» pripravilo večer slovenskih balad in romanov. Gledališki umetnik Stane Raztresen je s svojim sporedom najlepših slovenskih pesni obšel že malone vse kraje našega zamejstva in smo zato o njegovih recitacijah že poročali. Tokrat bi radi omenili le to, da je okoli — borjač Kraške hiše — bilo kot ustvarjeno za njegovo umetniško podajanje.

Prireditve je pridobila na svoji vrednosti tudi zaradi nastopa domačega zbora, ki je številnemu občinstvu zapel več slovenskih umetniških in narodnih pesni. Ob koncu sporeda pa je podpredsednik Slovenske prosvetne zveze Miro Kapelj izročil Galusova priznanja, diplome in kolajne, petim članom repenskega pevskega zbora. Vsi nagrajenci so dobili bronaste kolajne, kajti repenski zbor je že razmeroma mlad in zato srebrne in zlate kolajne ne pridejo še v poštev. Le pevovodja Mirko Guštin je bil nagrajen z zlato kolajno, ker se pač trudi na prosvetnem in prvenstveno pevskem področju že dolgo dolgo let.

Prebivalci Repna in vse občin.

InterEuropa Koper

MEDNARODNA SPEDICIJA IN TRANSPORT

DIREKCIJA: KOPER

Pristaniški trg 3

TELEFON: 21-830

TELEX: 34-117

- carinjenje blaga
- transportno zavarovanje blaga
- kontrola transportnih dokumentov
- dodajanje ledu in uskladičenje blaga
- redni zbirni promet iz evropskih centrov
- čezmejni prevozi z lastnim kamionskim parkom
- agent organizacije IATA
- blagovni tranzit preko pristanišč Rijeka in Koper
- sejemska spedicija na sejmi in razstavah doma in v tujini

Poslovne enote v vseh republiških središčih, v vseh jugoslovanskih pristaniščih in na vseh obmejnih prehodih

ZAUPAJTE TRANSPORTE VAŠEGA BLAGA INTEREUROPI KOPER

POSKUSITE Z
GARNITURO

NOVUM

EMO
CELJE

ipm poslovno udruženje

INDUSTRIJE POLJOPRIVREDNIH MAŠINA

BEOGRAD — BULEVAR VOJVODE MIŠIĆA Br. 39

JUGOSLAVIJA

IMT
BEOGRAD

ipm je poslovno
združenje 12 glavnih jugo-
slovenskih proizvajalcev
kmetijskih strojev in orodij,
katerih asortiment je na-
slednji:

poljoprivrednik
SOMBOR

MORAVA
POZAREVAC

PROLETER
LESKOVAC

OLT
OSIJEK

AGROSTROJ
LJUBLJANA

IML
TUZLA

CER
ČAČAK

JASTREBAC
NIŠ

Traktorji na kolesa in
gosenice

Stroji in kombajni za pobi-
ranje pridelkov

(pesnice, koruze, sladkorne pese in drugih kultur)

vse vrste priključkov za:

- melioracije
- obdelavo zemljišč
- setev
- zaščito rastlin
- prevoze v kmetijstvu
- mehanizacijo
gozdarskega dela

Agregati za umetni dež

Sušilnice za kmečke pridel-
ke, živinsko krmo, povrtni-
no in sadje

ipm proizvodni

program vsebuje celotno
mehanizacijo za kmetijstvo
in gozdarstvo

ipm organizira

na račun svojih članic pro-
dajo in nakupe v državi in
v inozemstvu

TELEFONI: 51943 - 50065

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

V soboto, 28. junija, bo prosiško Primorje gostovalo na škotskem in bo odigralo prijateljsko tekmo z enajsterico Aldrie Academy Football Club. S tem bo Primorje vrnilo obisk škotskemu klubu, ki je bil že v gosteh Prosečanov. — Na sliki je Cliftonhill Stadium v Coatbridge, kjer bo Primorje igralo.

OBVESTILI

Društva, ki nameravajo poslati svoje odbojkarice in odbojkarje na poletni tečaj v Rovinj, naj se udeležijo sestanka, ki bo v ponedeljek, 16. t. m. ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani v Trstu. UL. Geppa 9/1. Tečaj bo predvidoma v začetku avgusta za fante in sredi avgusta za dekleta. Predstavniki društev naj prinesejo s seboj približno število svojih tečajnikov.

V ponedeljek, ob 21. uri bo v Gregorčičevi dvorani v Trstu, UL. Geppa 9/1 drugi sestanek društev, ki nameravajo nastopiti na letošnjih slovenskih zamejskih igrah. Vabljeni so tudi društva, ki se niso udeležila prvega sestanka.

DIJAKI NAJ SE TUDI MED POČITNICAMI PRIMERNO UDEJSTVUJEJO V ŠPORTU

Šole so zaprle svoja vrata in naši dijaki so (razen maturantov) na poletni počitnici. Po napovedi, ki jih je terjalo od njih učitelj, da bi se na poletni počitnici udeležili športnih dejavnosti, pa se bo verjetno predajala užitek sončenja in kopanja.

Dijaki bodo ta čas preživeli vsak po svojih načrtih. Ta se bo morda podal na potovanje, oni na letovanje, večina pa se bo verjetno predajala užitek sončenja in kopanja. Prav bi pa bilo, da bi naši dijaki poletne počitnice mesece dobro izkoristili tudi kot športniki.

zlasti ker je med njimi danes že kar lepo število aktivnih tekmovalcev, ki se udeležujejo v raznih društvih. Poletni meseci pač ne smejo pomeniti prenehanja športnega delovanja, pač pa je prilagoditev in vmesno obdobje med dvema sezonama. Dobro bi bilo zato, da bi naši dijaki športni svoj poletni čas namenili tudi kot tekmovalci in ne le kot — dijaki. Kdor hoče danes dosežati dobre rezultate v športu mora predvsem zelo mnogo trenirati in predolgo poletni premor bi bil v tem smislu vsekar precej bolj škodljiv, kot koristen.

Kaj naj bi naši dijaki — športniki počeli v juliju, avgustu in delno v septembru? Udeleževati naj bi se vsekakor v bolj sproščenih oblikah telesnih vaj, svojo telesno kondicijo naj bi vzdrževali predvsem z izlety, zlasti v planino, kamor naj se podajo pod vodstvom poznavalca gorati na nekaj večernih tur. Svoje telo naj krepijo in utrjujejo z zračnimi in vodnimi kopelmi, prosti čas pa preživijo v sproščeni in prijetni družbi. Komur bo njegova matična družba omogočila, naj se udeležijo tradicionalnih vsakoletnih poletnih športnih tečajev za izpopolnjevanje v panogi, v kateri se udeležujejo.

V poletnih mesecih naj tudi pogostje obiskuje razne športne prireditve, saj mu to čas zdaj bolj dopušča. Ogleda pa naj si tudi discipline in panoge v katerih sicer sam ne tekmuje, da si razširi svoje športno obzorje. Proti koncu prvenstva naj se začne izdatneje pripravljati najprej na letošnje zamejske slovenske športne igre, ki bodo jeseni, nato pa na nastope v svoji panogi. Pravi športnik naj nikoli ne pozabi, da se mora predvsem določiti športnemu režimu življenja, če hoče v svoji panogi uspevati.

Za I. mladinski pokal

V nedeljo v Lonjerju štafetni tek 4x800 m

Lonjerska mladina organizira v nedeljo, 22. t. m., ob 10. uri štafetni tek 4x800 m za I. mladinski pokal Lonjerja.

Ekipa, ki se nameravajo udeležiti teka, obveščamo, da bo vpisovanje v ponedeljek, 16. t. m., v sredo, 18. t. m. in v soboto, 21. t. m., na sedežu prosvetnega društva Lonjer Katlnara od 20. do 21. ure.

NOGOMET

MOSKVA, 14. — Slavni sovjetski nogometaš vratar Lev Jašin se je sklenil ob koncu letošnje sezone posloviti od aktivnega športa. Jašin ima 39 let.

Restavracija Marinella

Trst, V.le Miramare 323 v bližini miramarskega dvorca, tel. 410986. Nudimo gostom vse ribje specialitete. Za slavnostna kosila obletnice, poroke, krste, birmne ter skupinam, dajemo izredni popust. Vsak večer godba s plesom.

Hotel «SOČA» MOST NA SOČI tel. 7

Moderno urejen hotel - Pristna kuhinja s specialitetami na žaru — domača postrežba — Lep vrt — Vsak dan glasba in ples — Ribolov celo leto — Lastna čolnarna.

RESTAVRACIJA LIPA Šempeter pri Novi Gorici

Ima vedno na razpolago izbrane jedi z domačimi specialitetami, pristen kraški pršut in salame ter izbrana domača vipavska in briška vina. SPREJEMAJO SE NAROČILA ZA SKUPINSKA SLAVNOSTNA KOSILA

Hotel LEV Ljubljana

VOSNAKOVA 1 TELEF. 310-555 Telegram LEVHOTEL Telex 31350

KATEGORIJA «A» Sodobno opremljene sobe Apartmaji Restavracija Restavracijske terase Dancin kavarne Zabavni in artistični program Plesna glasba Aperitiv bar Razgledna terasa Terasa za sončenje Banketne in konferenčne igrane Citatnica Frizerki saloni Menjalnica Taksi služba Lasten parkirni prostor Pristajališče za helikopterje Boks za pse Hladilnica za divjačino

KVALITETNO SVEŽE MESO, VSE VRSTE SVEŽE PERUTNINE, SUHOMESNATI IN MLEČNI IZDELKI, PRISTNA USTKLENJENA ISTRSKA VINA VAM NUDI

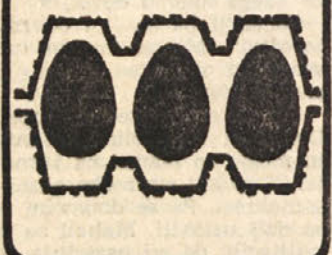
Preko svojih trgovin na ŠKOFIJAH in v KOPRU

Agrotur Koper

SVEŽA JAJCA

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN

vzdržuje s svojimi tovornopotniškimi ladnjami: redno linijo okoli sveta, redno linijo z Južno Ameriko, redno linijo z zahodno Afriko ter nudi prevoze po vsem svetu z modernimi transportnimi ladnjami od 8.000 do 18.000 ton nosilnosti.

Za vse informacije se obrnite na upravo podjetja: «SPLOŠNA PLOVBA» Piran Zupancičeva ul. 24 in na naše agente po vsem svetu: Telex: 34-123 Yu Plovba 34-123 Yu Plovba Telegrami: Plovba Piran Telefon: 73-470 do 73-477

«GRAD OTOČEC»

OTOČEC ob Krki - Tel. 068/21512-21321 Grad Otočec prenovljen, vse sobe opremljene s stilnim pohištvom Ludvika XV in XVIII. Priznana mednarodna in narodna restavracija

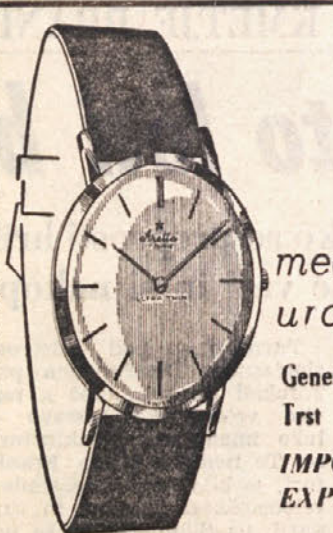
Obiščite POSTOJSKO JAMO

Obiski vsak dan ob 8.30, 10.30, 13.30, 16., 18.

kdor ponudi DONAT

DONAT — po vsebini in količini mineralnih soli edinstvena zdravilna voda, ki zdravi obolenja želca, jeter, žolčeca in presnove. ZDRAVILISČE ROGASKA SLATINA — 300 let ZDRAVILISČE ROGASKA SLATINA

ARETTA ULTRA THIN

med elegantnimi in preciznimi urami je naicenejša znamka

Generalno zastopstvo «LA CLESSIDRA» Trst Piazza S. Antonio Nuovo N. 4-I. nadstropje

IMPORT Prodaja na veliko in drobno Velika izbira zlatnine po tovarniških cenah! Izrazen popust — Garancija — EXPORT

PIRAN vas vabi

IN VAM PRIPOROČA SVOJE TURISTIČNE USLUGE

Hotel «Grad Mokrice»

ob avto cesti Ljubljana - Zagreb 32 konfortnih sob-restavracija — Angleski park — Gostom na voljo jahalni konji — dvoprepa s kočijo — Dnevno glasba s plesom.

RESTAVRACIJA Šterk

ALBERGO AJŠEVICA (NOVA GORICA)

Raki, ribe in vse specialitete na žaru

ROULETTE - BACCARA CHEMIN DE FER

HOTEL SLON LJUBLJANA

ČITOVA UL. 10 - TEL. OD 20641 DO 20645

Hotel z modernim komfortom • Priznana mednarodna kuhinja in narodna restavracija • Nočni bar z mednarodnim artističnim programom • Kavarne • Bistvo z delikateso, ekspre-som, snack barom in slaščičarno • Klubski prostori in bar • ketna dvorana • Aperitivni bar

PARK HOTEL GORICA

NOVA GORICA - Tel. 21-442, 21-462

s svojimi obrati: restavracija, kavarne In gostilna «Pri hrastu» Prvorazredna kuhinja - Ples vsak večer * gostilna «Izveza» razen torka in barski program telefon 21-239

PORTOROŽ PORTOROSE ROULETTE CHEMIN DE FER BACCARÀ

V HOTELU «PALACE» PORTOROŽ

Odprto vse leto

GOSTIŠČE PRI ODDIHU

SOLKAN SKALNICA 10 (Nova Gorica)

Vam nudi dobro pripravljene domače in tuje specialitete. Sprejemamo naročila za slavnostne pojedine (poroke, skupinske izlete, rojstne dneve itd.) Konkurenčne cene

HOTEL CENTRAL-RIVIERA PORTOROŽ

Moderne sobe, mednarodna kuhinja, «GIRL BAR» z mednarodnim programom odprto vsako noč

53. MAKS ZADNIK

Med Snežnikom in morjem

Spomini na NOB - Istrski odred v Brkinih in Istri

KLJUNOV POGREB V LOPARJU

Naslednji dan je ranjeni Kljun umrl. Pokopali smo ga v Loparju, in to je bilo 13. ali 14. 4. 1945. Domača dekleta so mu spleta venco. Na grobu pa mu je govoril politkomisar Fr. Zorc. Njegov govor sem 1947. leta po spominu v skrajšanem obsegu zapisal: «Dragi Branko, padel si v boju, v katerem si se junško boril; padel si in herojsko žrtvoval svoje mlado življenje za narodno svobodo...» Potem je govor zaključil z besedami: «Naj počiva v miru v slavni slovenski zemlji herojsko srce mladega junaka. Naš narod in mi, ki smo ostali živi, bomo nadaljevali boj, ki ga on ni mogel končati, ker mu usoda ni bila naklonjena. Mi in vsa naša bodoča pokolenja ne bomo nikoli pozabili mladih in slavnih herojev, ki so žrtvovali svoje življenje za svobodo naše domovine, katere del je tudi Slovenska Istra. Slava padlemu junaku!»

Do solz ganjeni smo odhajali z loparskega pokopališča borci in istrske žene, dekleta, starci in otroci, ki so bili zbrali iz vseh sosednjih vasi. Pogreba se je udeležilo več kot 300 ljudi. Prav tako do solz ganjeni smo M. Gulič, Fr. Zorc

in jaz zapuščali 22. okt. 1967 isto pokopališče, ko smo ugotovili, da je Kljunov grob osamljen in zapuščen, poraščen s travo in pozabljen. Tedaj sem spet pomislil: Večen spomin in slavo smo obljubljali plemenitemu junaku, ki je padel za domovino, star šele 17 let, komaj 22 let pozneje pa se nihče ne spomni nanj: ne mi, njegovi soborci, ne njegovi svojci in ne domačini. Tako žal pozabljamo na naše slavne žrtve, ki smo jim dolžni hvala, da lahko živimo v svobodi in miru.

ODHOD V BRKINE — RESITEV IZ ČETNIŠKIH KLEŠČ

Po pogrebu Kljuna na Loparju smo krenili proti jugu na sektor Boršt-Labore-Hrepolce-Pomjan-Puče. Od tam sem odšel z neko pošto v Brkine na štab odreda, in ker nisem imel pravega orožja, brzostrelko sem bil zlonil v napadu pri Bocajih, sem upal, da mi jo bo kovač Anton Zadnik na Pregarju popravil. Potoval sem zelo hitro. V noči od 13. na 14. aprila sem prisel na štab na območju Brezovice. Naslednjo noč (od 14. na 15. april) pa okoli ene ure po polnoči na Pregarje. Zbudil sem kovača, toda obljubil mi je, da mi bo orožje popravil dopoldne, ker se boji delati ponoči. Pustil sem mu italijansko brzostrelko. Ančki Konestabo - Valinovi pa sem zaupal zapiralec in odšel k staršem, kjer sem dobil nekaj hrane in se zarij v slamo, da bi se naspal, saj že dve noči nisem spal. Upal sem, da četnikov in Nemcev tega dne ne bo, toda zmotil sem se. Ze okoli 6. ure so prišli na dvorišče in eden se je celo povzpela na senik, kjer sem v slami spal. Zbudil sem se in držal nanj namerjano pištolo, četnik pa je vzel vile, da bi slamo prebrskal, toda oče ga je premostil z žganjem; zato je le nekajkrat sunil v slamo, potem pa odšel. Ze sem mislil sprožiti nanj, toda moja skrajna potrpežljivost ga je tedaj rešila in verjetno tudi mene. Četniki so odšli. Jaz pa sem spet zaspal, ker sem bil toliko utrujen, da mi ni bilo prav veliko mar za življenje; poleg tega sem bil prepričan, da se četniki več ne bodo vrnili. Okoli 9. ure pa je prišel k meni na senik mlajši

brat Kristjan, star 9 let, in me obvestil, da gredo drugi četniki v vas. Ni se mi več spalo! Takoj sem vstal, toda četniki so bili že na dohodih in tudi v vasi, vendar nisem obupal. Hudo mi je bilo, da sem oborožen le s pištolo in dvema ročnima bombama. Ko sem prišel na vrt, da se umaknem v gozd proti Prelozom, sem že opazil približno 150 metrov stran četniškega stražarja. Vendar mi to ni vzeo poguma. Titovko sem vtaknil v žep in se počasi spustil ob živi ograji, ki se ni bila ozelenela, proti gozdu, imenovanemu Luza in tudi Tičnica. Zanimivo, da četnik ni streljal name, čeprav sem prepričan, da me je bil videl. Morda je mislil, da sem njihov.

Umaknil sem se na grič in tam čakal celo uro, toda s strani Prema, II. Bistrice je prihajalo v Brkine in na Pregarje čedalje več kraljevih vojščakov. Zbal sem se, da me zalotijo tudi v Lažišču, kjer sem se bil skril. Zato sem se umaknil na drugo višjo vzpetino, imenovano Preske blizu poti Pregarje-Prelože. Tam sem se ulegel h grmu in gledal proti vasi in okoli sebe. Imel pa sem smolo. Približno pol ure pozneje sem zaslišal žvižg in kmalu zatem se enega. Najprej sem pomislil, da žvižga očvarji, ki so v bližini pasli ovce. Ko sem pogledal okoli sebe, so že tekli mimo mene v strelci četniki, najbližji je bil približno 30 metrov stran; četniški oddelki so jurili proti kotti 647 v Preskah, s katerih smo jih bili v jeseni 1944. leta nekajkrat napadli. Ni mi preostalo nič drugega, kot spet vtakniti Titovko v žep in teči v njihovem strelskem razporedu proti kotti. Moral sem tvegati. Druge rešitve ni bilo, ker je bilo po grmovju mnogo četnikov. In moj rešitvi sta botrovali dve srečni okoliščini: 1. bil sem oblečen v angleškem, precej zdrgnjem umazano-rjavem plašču kot oni, in 2. bil sem zadnji na njihovem levem krilu. Četniki in jaz z njimi smo morali preteči približno 300 metrov čistine in se nekajkrat uleči v zaklon pred namišljenim sovražnikom, ki naj bi bil na kotti 647 v Preskah. Končno sem prišel do ograje ob poti Pregarje-Prelože v Valinovi Preskah in se prebil skozi

njo na pot, potem pa se prebil še skozi drugo ograjo, se spustil po strmini v žleb in se po grmovju in nekem vodnem jarku povzpela na sosednjo vzpetino, imenovano Zaloke, kjer sem se skril približno 25 metrov od poti v neko brinje ter čakal. Šele tedaj sem se prepričal, da gre za splošno sovražno ofenzivo v Brkine, saj je tega dne, kot so pozneje pripovedovali, več kot 3000 četnikov preplavilo vse brkinske griče; prišli so tudi v Padež, Smagorje in na Vatovlje. In res sem imel srečo! Noben strel se ni počil proti meni. Toda tu v Zalokah se nisem bil varen. Ni minilo niti pol ure, ko so prišli četniki tudi iz Smagorske doline in od Prelože. Po poti je prijel na konju njihov oficir, za njim pa še kakšnih 30 bradatih indajce, sključenih, lačnih in na smrt utrujenih.

Tam sem počakal še dobro uro, si ogledal sosedni grič Preske in se vrnil nanj. Potem sem pogledal proti vasi in videl, da so četniki še vedno na Pregarju, zato sem v Preskah izzivalno zapel: «Hej brigade...»

Od tam sem se počasi vračal proti vasi, vendar sem hotel prikriti, čakal in ogledoval. Na vzpetini Lažišče sem srečal sosedo Ivanko Lever - Mežnarjevo mater, ki je šla v goz, imenovan Boršt, po drva, da bi ugotovila, kaj je z njenim svinom Jožetom Konestabom, ki je bil na komandi mesta II. Bistrice, ki je imela v Borštu skrivališča-bunkerje. Zena se me je hudo prestrašila in še danes se tega spominja, čeprav je stara 88 let in si šteje v zaslugi, da me je s svojim opozorilom rešila. Tega dne — 15. 4. 1945 me je, to moram priznati, rešila neverjetna sreča in prisebnost.

Ze okoli 16. ure sem se vrnil v vas. Kovačev Tone (Anton Zadnik) mi je sicer spet spojil kopito in brzostrelko. Ančka Konestabo - Valinova, sedaj že pokojna, pa se je bila toliko prestrašila, da je pozabila, kam je bila skrila zapiralec. Ni ga več mogla najti. Tako sem ostal razorožen, moja pot iz Istre je bila zaman. V Brezovico sem se vrnil že okoli 22. ure.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II. TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA GORICA: Ulca 24 Maggio 1/1, Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANCIŠKA št. 20 — Telefon 37-338, 95-823 — NAROČNINA: mesečno 800 litr (vnaprej), četrtletna 2.250 litr, polletna 4.400 litr, celoletna 8.100 litr, SPFRJ posamezne številke v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Založništvo: tržaškega tiska TRST 11-5374 — Za SPFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/1, telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 501-3-270/1 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 litr — Mali oglaš 60 litr beseda — Oglasi za tržaško in gorško pokrajino ne naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana» — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst